

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ Δ 31/2022

(του αρ. 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011)

Στην Αθήνα σήμερα, την 21η Απριλίου του έτους δύο χιλιάδες είκοσι δύο (2022), ημέρα Μ. Πέμπτη και ώρα 09:00 π.μ., επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κορνά Τράκα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής και «Αρχή» ή «Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.») σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα Μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Πρόεδρος: Γεώργιος Καταπόδης

Αντιπρόεδρος: Αδάμ Καραγλάνης (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Μέλη: Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αικατερίνη Αλτιπαρμάκη, Δ.Ε. Διοικητικών Γραμματέων

Εισηγήτρια: Φιλία Κοντραφούρη, Νομικός Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης, παρέστησαν, η εισηγήτρια, Φιλία Κοντραφούρη (με τηλεδιάσκεψη), η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μαρία Παναγοηλιοπούλου, καθώς και η Προϊσταμένη της

Διεύθυνσης Ελέγχου της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ, Μαριλένα Σιδέρη, οι οποίες και αποχώρησαν πριν από την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Αρχής.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, ως ισχύει, για την προσφυγή του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ) σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών με τίτλο «*Σύνταξη Κόκκινων Καταλόγων Απειλούμενων Ειδών Φυτών, Ζώων και Μυκήτων της Ελλάδας*», εκτιμώμενης αξίας 255.257,26, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., η οποία έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη (Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α.) 2014-2020» κατ' επίκληση απουσίας ανταγωνισμού λόγω μοναδικότητας του προτεινόμενου αναδόχου για τεχνικούς λόγους κατά τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' του ν. 4412/2016.

I. Διαδικαστικά

Με το με α.π. 1277/23.02.2022 (α.π. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1131/24.02.2022) έγγραφο αίτημα της Διεύθυνσης Αειφόρου Ανάπτυξης και Κλιματικής Αλλαγής του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ) με το συνημμένο σε αυτό φάκελο εγγράφων και στοιχείων, ως αυτός συμπληρώθηκε με τα έγγραφα και στοιχεία τα οποία διαβιβάσθηκαν στην Αρχή με το από 30/03/2022 (με α.π. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1772/30.03.2022) μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της ίδιας ως άνω Διεύθυνσης του ΟΦΥΠΕΚΑ, ο εν λόγω φορέας αιτήθηκε την παροχή της σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής και Αρχή), σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να προβεί σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών με τίτλο «*Σύνταξη Κόκκινων Καταλόγων Απειλούμενων Ειδών Φυτών, Ζώων και Μυκήτων της Ελλάδας*», για τεχνικούς λόγους κατά τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' του ν. 4412/2016.

Φορέας χρηματοδότησης της παρούσας σύμβασης είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α., σε συνέχεια της πρόσκλησης με ΑΠ. ΕΥΔ/ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 3225/29-03-2021 (ΑΔΑ: ΡΝΚΔ46ΜΤΛΡ-Τ2Β) και τίτλο «Κόκκινο Βιβλίο Φυτών, Ζώων και Μυκήτων» (Α/Α ΟΠΣ 4815). Η δαπάνη για την εν λόγω σύμβαση βαρύνει τη ΣΑΕ 275/1/2022.

Η παρούσα σύμβαση χρηματοδοτείται από πιστώσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (κωδ. 2022ΣΕ27510006), συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ταμείο

Συνοχής). Η σύμβαση περιλαμβάνεται στο Υποέργο 3 της Πράξης «Σύνταξη Κόκκινων Καταλόγων Απειλούμενων Ειδών Φυτών, Ζώων και Μυκήτων της Ελλάδας», η οποία έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη (Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α.) 2014-2020», με βάση την Απόφαση Ένταξης με αρ. πρωτ. 440/17-01-2022 (ΑΔΑ: ΩΣΙΥ46ΜΤΛΡ-ΧΦΞ) της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Ε.Π. Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α. και έχει λάβει κωδικό MIS 5094982.

II. Ιστορικό -πραγματικά περιστατικά

1. Στο με α.π. 1277/23.02.2022 (α.π. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1131/24.02.2022) εξεταζόμενο αίτημα του ΟΦΥΠΕΚΑ. αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Σε συνέχεια του από 30-12-2020 Συμφώνου Συνεργασίας μεταξύ του ΟΦΥΠΕΚΑ και του ΥΠΕΝ και κατόπιν έκδοσης της υπ'αριθ. 3225/29-03-2021 Πρόσκλησης της Ε.Υ.Δ. Ε.Π. ΥΜΕΠΕΡΑΑ με τίτλο: «Κόκκινο Βιβλίο Φυτών, Ζώων και Μυκήτων», ο ΟΦΥΠΕΚΑ κατέθεσε σχετικό αίτημα χρηματοδότησης για ένταξη και υλοποίηση της σύνταξης των Κόκκινων Καταλόγων απειλούμενων ειδών χλωρίδας, πανίδας και μυκήτων της Ελλάδας στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο (ΕΣΠΑ 2014-2020). Με την υπ'αριθμ. 440/17-01-2022 Απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, εγκρίθηκε η ένταξη του Τεχνικού Δελτίου Πράξης «Σύνταξη Κόκκινων Καταλόγων Απειλούμενων Ειδών Χλωρίδας, Πανίδας και Μυκήτων» με κωδ. ΟΠΣ 5094982 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020» και στον Άξονα Προτεραιότητας «ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ - ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ (ΤΣ)» (βλ. 6^ο συν. Αρχείο). Στο πλαίσιο της Πράξης αυτής υπάγεται και χρηματοδοτείται η προγραμματιζόμενη σύμβαση του Υποέργου 3 «Εναρμόνιση αξιολόγησης και δημιουργία δικτύου ειδικών για την αξιολόγηση ειδών σύμφωνα με τα κριτήρια της IUCN». Στις 04/02/2022, ο ΟΦΥΠΕΚΑ υπέβαλε αίτημα προέγκρισης δημοσίευσης της πρόσκλησης σε διαπραγμάτευση προς την Διαχειριστική Αρχή του ΥΜΕΠΕΡΑΑ (βλ. 5^ο συν. αρχείο). Κατόπιν αυτού, ενημερώθηκε ότι απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της ΕΑΑΔΗΣΥ πριν προβεί στον απαιτούμενο έλεγχο νομιμότητας και προέγκριση της Πρόσκλησης σε διαπραγμάτευση.

Η αναγκαιότητα υλοποίησης της σύμβασης, και της Πράξης στην οποία εντάσσεται η σύμβαση, απορρέει ευθέως από την εθνική νομοθεσία. Σύμφωνα με τον Νόμο 3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» (άρθρο 17), οι Κόκκινοι Κατάλογοι των απειλούμενων ειδών πανίδας, χλωρίδας και άλλων ομάδων οργανισμών αποτελούν βασικό εργαλείο διαχείρισης της βιοποικιλότητας και θα πρέπει να επικαιροποιούνται ανα πενταετία, σύμφωνα με τα κριτήρια της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN). Αποτελούν τη βάση για τη σύνταξη εθνικού καταλόγου σημαντικών ειδών χλωρίδας, πανίδας καθώς και τύπων οικοτόπων, ο οποίος συνιστά μέρος της εθνικής απογραφής της Ελληνικής βιοποικιλότητας, σύμφωνα με το άρθρο 10 του ίδιου νόμου. Παράλληλα, οι Κόκκινοι

Κατάλογοι χρησιμοποιούνται για την εκπόνηση σχεδίων δράσης ειδών και για την σύνταξη εθνικού καταλόγου ενδημικών ειδών (άρθρο 11).

Πέραν αυτών, οι Κόκκινοι Κατάλογοι συμβάλλουν στην εκπλήρωση του Γενικού Στόχου 1 της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα "Αύξηση της διαθέσιμης γνώσης για την εκτίμηση της κατάστασης της βιοποικιλότητας" καθώς και τους δύο Ειδικούς Στόχους στους οποίους εξειδικεύεται: "1.1 Διασφάλιση της πρόσβασης στην επιστημονική γνώση (για τα είδη χλωρίδας και πανίδας) και η συμπλήρωση κενών στα επιστημονικά δεδομένα" και "1.2 Διασφάλιση της πρόσβασης σε γνώση και πληροφορίες σχετικά με δράσεις για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την παρακολούθηση της εφαρμογής της Εθνικής στρατηγικής".

Μέσω της εν θέματι Πράξης προγραμματίζεται να αξιολογηθούν περι τα 17.000 είδη ζώων, φυτών και μυκήτων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται είδη ενδημικά της Ελλάδας και είδη που δεν έχουν αξιολογηθεί ποτέ μέχρι σήμερα για την κατάρτιση Εθνικών Κόκκινων Καταλόγων. Η προγραμματιζόμενη σύμβαση θα εξασφαλίσει αφενός τη συμβατότητα του έργου με τα διεθνή πρότυπα και κριτήρια της IUCN, καθώς η ίδια η IUCN θα συμμετέχει στην υλοποίηση της Πράξης: α) παρέχοντας επιστημονική τεχνογνωσία και εκπαίδευση, β) διενεργώντας ποιοτικούς ελέγχους και γ) εμπλουτίζοντας τη διεθνή βάση δεδομένων της IUCN με νέα ελληνικά είδη.

2.- Αναφορικά με το αντικείμενο της σύμβασης, στο προαναφερθέν έγγραφο επισημαίνονται τα παρακάτω:

«Η εν θέματι πρόσκληση και παραγόμενη σύμβαση απαρτίζει το Υποέργο 3 «Εναρμόνιση αξιολόγησης και δημιουργία δικτύου ειδικών για την αξιολόγηση ειδών σύμφωνα με τα κριτήρια της IUCN» της Πράξης «Σύνταξη Κόκκινων Καταλόγων Απειλούμενων Ειδών Χλωρίδας, Πανίδας και Μυκήτων» και έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Η πρόσκληση σε διαπραγμάτευση αφορά στη σύναψη μίας σύμβασης παροχής υπηρεσιών, η οποία οργανώνεται εξ' ολοκλήρου σε ένα τμήμα και προκηρύσσεται άπαξ.
- Η πρόσκληση θα δημοσιευτεί για πρώτη φορά και η παραγόμενη σύμβαση που θα συναφθεί δεν αφορά σε συμπληρωματική ή διαδοχική σύμβαση.
- Αντικείμενο της σύμβασης είναι η τελική εκτίμηση της κατάστασης κινδύνου των υπό αξιολόγηση απειλούμενων Ελληνικών ειδών φυτών, μυκήτων και ζώων με στόχο: α) την ορθή εκτίμηση της κατάστασης κινδύνου των ειδών, σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα κριτήρια και προδιαγραφές για τους Κόκκινους Καταλόγους σε περιφερειακό επίπεδο, β) την τροφοδότηση της διεθνούς βάσης δεδομένων της IUCN με την προσθήκη χιλιάδων ελληνικών ενδημικών ειδών και γ) την εκπαίδευση Ελλήνων αξιολογητών από την IUCN στην εφαρμογή των κριτηρίων και στη μεθοδολογία αξιολόγησης των ειδών.
- Η αναλυτική περιγραφή των παρεχόμενων υπηρεσιών, φάσεων και παραδοτέων της σύμβασης περιλαμβάνεται στο Σχέδιο της Πρόσκλησης σε διαδικασία με

διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση διακήρυξης (βλ. 1ο συν. Αρχείο).

- Το συνολικό εκτιμώμενο πληρωτέο ποσό της σύμβασης ανέρχεται στα 255.257,26 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. Το ποσό αυτό προέκυψε κατόπιν επικοινωνίας με την IUCN (μοναδικό υποψήφιο ανάδοχο) κατά τη διαδικασία προετοιμασίας ένταξης του Τεχνικού Δελτίου Πράξης. Επισημαίνεται ότι δεν προβλέπεται δικαίωμα προαίρεσης ή προσαύξησης σε περίπτωση παράτασης της σύμβασης. Ο τρόπος υπολογισμού της αμοιβής της IUCN προέκυψε μέσω εκτίμησης του πραγματικού κόστους της παροχής υπηρεσιών από τον ίδιο τον οργανισμό απευθείας, χωρίς μεσάζοντες. Σύμφωνα με αυτόν, η καθαρή αμοιβή της IUCN ανέρχεται στα 254.857,26 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ και των νόμιμων κρατήσεων υπερ τρίτων. Τα επιμέρους κόστη περιγράφονται αναλυτικά και λεπτομερώς στον παρακάτω πίνακα.

Ref. (see annex II)	Activity	Total cost (EUR)
	Project management (IUCN)	
2.1	Project meetings, admin. tasks	8,350.01
	Taxonomy	
2.2	Review of species lists	3,630.44
2.2	Discussions with existing assessment projects/RLAs/NECCA	3,630.44
	Red List Training workshops	
2.3	Preparation, facilitation, post workshop tasks for (two certified Red List Trainers for one virtual Red List Training workshop)	5,808.71
2.3	Preparation, facilitation, post workshop tasks (two certified Red List Trainers for one in-person Red List Training workshop)	6,534.79
	Species Information Service (SIS)	
2.2	Adding taxonomy to SIS	14,521.76
2.4	Providing access to SIS	1,089.13

Ref. <i>(see annex II)</i>	Activity	Total cost (EUR)
2.4, 2.8	<i>SIS technical support (Programme Officer)</i>	<i>1,089.13</i>
2.4, 2.8	<i>SIS technical support (Young Professional)</i>	<i>2,051.78</i>
	Assessment reviews	
2.6	<i>Assessment review workshops to discuss and sign-off on assessments (two Programme Officers for four in-person workshops)</i>	<i>26,139.18</i>
2.6	<i>Assessment review workshops to discuss and sign-off on assessments (one Young Professional for four in-person workshops)</i>	<i>6,155.35</i>
	Assessment quality checks	
2.5	<i>Pre-submission quality checks (Programme Officer)</i>	<i>2,541.31</i>
2.5	<i>Pre-submission quality checks (Young Professional)</i>	<i>1,196.87</i>
2.7	<i>Post-submission quality checks (Programme Officer)</i>	<i>85,774.70</i>
2.7	<i>Post-submission quality checks (Young Professional)</i>	<i>42,745.52</i>
2.7	<i>GIS map processing (Programme Officer)</i>	<i>2,834.09</i>
	SIS Connect technical support	
2.8	<i>Technical support for exporting national Red List data from SIS (Data Systems Manager)</i>	<i>2,535.45</i>
	Administrative overheads	
	<i>Costs for project administration (Finance Staff)</i>	<i>38,228.59</i>
TOTAL		<i>254,857.26</i>

Κατόπιν διερεύνησης του νομικού και φορολογικού πλαισίου που διέπει τον οργανισμό της IUCN και της χώρας στην οποία εδρεύει (Ελβετία), ο ΟΦΥΠΕΚΑ ενημερώθηκε πως η IUCN απαλλάσσεται εξ' ολοκλήρου από ΦΠΑ. Ωστόσο, οι σχετικές κρατήσεις του Ν.4412/2016 υπερ τρίτων (υπερ ΑΕΠΠ, υπερ ΕΑΑΔΗΣΥ, ΟΓΑ κτλ) αποδίδονται ακόμη σε συμβάσεις με τρίτες χώρες εκτός Ε.Ε. όπως η παρούσα. Το σύνολο των κρατήσεων αυτών για την παρούσα σύμβαση ανέρχεται στα 400 ευρώ. Συνεπώς, η συνολική αξία της σύμβασης ανέρχεται στα **255.257,26 ευρώ**.

3.- Ως προς την τεκμηρίωση της τεχνικής μοναδικότητας του υπό ανάθεση φορέα αναφέρονται τα εξής:

«Λόγω της ιδιαιτερότητας του Υποέργου 3-«Εναρμόνιση αξιολόγησης και δημιουργία δικτύου ειδικών για την αξιολόγηση ειδών σύμφωνα με τα κριτήρια της IUCN», η μόνη μέθοδος που μπορούσε να προκριθεί ήταν η σύναψη σύμβασης με τη Διεθνή Ένωση για την Προστασία της Φύσης (IUCN), η οποία είναι ο μοναδικός οργανισμός που συντάσσει και δημοσιεύει τον διεθνή Κόκκινο Κατάλογο Απειλούμενων Ειδών, ήτοι “The IUCN Red List of Threatened Species” (<https://www.iucnredlist.org/>), ακολουθώντας τις διατάξεις του άρθρου 32Α του Ν.4412/2016.

Σύμφωνα με το άρθρο 32α του Ν.4412/2016, και όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, **«Εξαιρούνται της υποχρεωτικής εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 22, περί κανόνων που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες, του άρθρου 36, περί υποχρέωσης χρήσης και λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, της παρ. 1 του άρθρου 72, περί εγγυήσεων, και των παρ. 1 έως 4 του άρθρου 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, οι ακόλουθες περιπτώσεις του άρθρου 32, περί προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση: α) όπου η δυνατότητα ανάθεσης περιορίζεται σε έναν προκαθορισμένο συμμετέχοντα, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 2, την παρ. 3, την περ. β' της παρ. 4 και την παρ. 6».** Ακολούθως, στην περίπτωση β' της παραγράφου 2 ορίζεται ότι: **«εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους: αα) στόχος της σύμβασης είναι η δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης, ββ) απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους, γγ) προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.**

Ο Κόκκινος Κατάλογος των Απειλούμενων Ειδών της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης, ήτοι The IUCN Red List of Threatened Species™, ιδρύθηκε το 1964 και αποτελεί την πιο ολοκληρωμένη πηγή πληροφοριών στον κόσμο για την παγκόσμια κατάσταση κινδύνου εξαφάνισης των ειδών ζώων, μυκήτων και φυτών. Ο Κόκκινος Κατάλογος της IUCN είναι ζωτικής σημασίας για τον εντοπισμό εκείνων των ειδών που χρειάζονται στοχευμένες προσπάθειες ανάκαμψης, αλλά και για την εστίαση της ατζέντας διατήρησης με τον εντοπισμό των βασικών τοποθεσιών και οικοτόπων που πρέπει να προστατευτούν (<https://www.iucnredlist.org/>).

Η IUCN, και ειδικότερα η μονάδα “IUCN Global Species Programme”

(<https://www.iucn.org/theme/species/about/iucn-global-species-programme>), είναι ο φορέας επιφορτισμένος και αρμόδιος για την παραγωγή, διαχείριση και συντήρηση της IUCN Red List of Threatened Species™. Σε συνεργασία με τις συναρμόδιες μονάδες της και το παγκόσμιο δίκτυο της, ήτοι IUCN Species Survival Commission (IUCN SSC), IUCN Red List Unit (RLU), οι Red List Authorities (RLA), οι Red List Partners και τα δίκτυα ειδικών (SSC Specialist Groups), η IUCN καταρτίζει τις ομώνυμες προδιαγραφές και κριτήρια (IUCN Red List Categories and Criteria) τόσο για την αξιολόγηση ειδών σε διεθνές (Global Assessment) όσο και σε περιφερειακό επίπεδο (Regional Assessments) για τη σύνταξη και δημοσίευση της IUCN Red List of Threatened Species™.

Για να συμπεριληφθεί ένα είδος στον Κόκκινο Κατάλογο της IUCN, απαιτείται η υποβολή των πρωτογενών δεδομένων του είδους προς την IUCN με το μορφή και τη δομή που ορίζει η IUCN. Προϋποθέτει τη χορήγηση σχετικής πρόσβασης σε αρχεία της IUCN που τα χορηγεί στον αξιολογητή για χρήση. Στη συνέχεια, η IUCN (χρησιμοποιώντας το διεθνές δίκτυό της) προβαίνει στον έλεγχο των δεδομένων που υποβλήθηκαν, στη διόρθωσή τους και στην εκτίμηση της τελικής κατηγορίας κινδύνου, σύμφωνα με τα μοντέλα και τις προδιαγραφές της (π.χ. κρισίμως κινδυνεύων, κινδυνεύων, τρωτό, κτλ). Επιπρόσθετα, διοργανώνει τα απαραίτητα training και assessment review workshops κατά τα οποία παρέχει επιστημονική και τεχνική καθοδήγηση και επιμέλεια τόσο για τον τρόπο αξιολόγησης όσο και για την κρίση της αξιολόγησης σε διεθνές επίπεδο μέσω των Red List Authorities, Specie Specialist Groups, κτλ). Στο τέλος, τα είδη που έχουν αξιολογηθεί δημοσιεύονται στον επίσημο ιστότοπο της IUCN.

Ο τρόπος αξιολόγησης παρατίθεται σχηματικά παρακάτω ενώ περιγράφεται αναλυτικά στην ιστοσελίδα της IUCN <https://www.iucnredlist.org/assessment/process>. Στους πιο πρόσφατες εγκεκριμένους κανόνες για τη διαδικασία της αξιολόγησης ειδών για τον Κόκκινο Κατάλογο (βλ. 3ο συν. αρχείο "IUCN. 2016. Rules of Procedure for IUCN Red List Assessments 2017–2020. Version 3.0. Approved by the IUCN SSC Steering Committee in September 2016"), αναφέρεται ρητά πως «The IUCN Red List Unit (RLU) is the gatekeeper to the Red List. All assessments that are published on the Red List must be submitted to the RLU» ήτοι σε ελεύθερη μετάφραση, «Η IUCN Red List Unit (RLU) είναι ο θεματοφύλακας του Κόκκινου Καταλόγου. Όλες οι αξιολογήσεις που δημοσιεύονται στην Κόκκινη Λίστα πρέπει να υποβάλλονται στο Red List Unit (RLU)».

Συνεπώς, για την κατάρτιση αλλά και επικαιροποίηση ενός Εθνικού Κόκκινου Καταλόγου απειλούμενων ειδών δεν αρκεί η απλή τήρηση των προδιαγραφών της IUCN αλλά απαιτείται η ενεργός συμμετοχή όλων των σχετικών οργάνων/μονάδων της IUCN καθώς και η επιστημονική και τεχνική επίβλεψή της». [...]

[Ακολουθεί σύνοψη της διαδικασίας αξιολόγησης και δημοσίευσης των Κόκκινων Καταλόγων σε μορφή πινάκων].

«Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, η σύναψη σύμβασης αποκλειστικά με την IUCN αποτελεί

μονόδρομος δεδομένης της φύσης και του αντικειμένου της παροχής υπηρεσιών. Αφενός, η σύνταξη Κόκκινων Καταλόγων για τα απειλούμενα είδη θα πρέπει να ακολουθεί τα κριτήρια και τις προδιαγραφές που η ίδια η IUCN έχει συντάξει και ορίζει στην IUCN Red List of Threatened Species™. Αφετέρου, και κυριότερως, για να συμπεριληφθούν τα Ελληνικά αξιολογηθέντα είδη στη διεθνή και περιφερειακή βάση δεδομένων της IUCN απαιτείται έλεγχος της αξιολόγησης των ειδών από το δίκτυο ειδικών της IUCN καθώς και καταχώρηση τους στη βάση δεδομένων της IUCN Red List και δημοσίευση στο διεθνή Κόκκινο Κατάλογο στην σχετική ιστοσελίδα.

Στο πλαίσιο της σύμβασης περιλαμβάνεται η εκπαίδευση των Ελλήνων αξιολογητών, η καθοδήγηση που θα παρέχεται στον ΟΦΥΠΕΚΑ και ο ποιοτικός έλεγχος των αξιολογήσεων που θα υλοποιήσει η IUCN. Όλα τα παραπάνω εξασφαλίζουν την ορθή, άρτια και ουσιαστική υλοποίηση του έργου σε επιστημονικό και τεχνικό επίπεδο και την επιτυχία του έργου καθώς μηδενίζεται ο κίνδυνος μη συμβατότητας του.

Επισημαίνεται ότι η IUCN έχει εκπονήσει αντίστοιχα έργα για λογαριασμό και με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission), του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (Council of Europe) και άλλων αρμόδιων υπουργείων ευρωπαϊκών χωρών. Περισσότερες πληροφορίες παρατίθενται στον επισυναπτόμενο σχετικό κατάλογο έργων της IUCN (βλ. 4^ο συν. Αρχείο IUCN List of Relevant Experience and Expertise)».

4.- Με το με αρ. πρωτ. 1131/18-03-2022 έγγραφο της Αρχής ζητήθηκε η παροχή διευκρινίσεων και η συμπλήρωση του φακέλου του αιτούντος φορέα, στο οποίο αναφέρονται – μεταξύ άλλων - τα εξής:

«4.2. Σε ό,τι αφορά στην επικαλούμενη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπεριπτ. ββ' ν. 4412/2016, η οποία άπτεται λόγων τεχνικής μοναδικότητας του προτεινόμενου αναδόχου, υπογραμμίζεται ότι, κατά παγία νομολογία και σύμφωνα με τις αποφάσεις της Αρχής, η επικαλούμενη νομική βάση αφορά σε περιπτώσεις στις οποίες για λόγους τεχνικούς (όπως είναι η κατοχή αποκλειστικών τεχνικών μέσων, γνώσεων, εργαλείων ή μεθόδων) καθίσταται απολύτως αναγκαίο να ανατεθεί η εκτέλεση της σύμβασης σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα, ενώ περαιτέρω πρέπει να έχει λάβει χώρα στάθμιση όλων των συναφών οικονομοτεχνικών παραμέτρων και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου πλήρης και ειδική αιτιολογία προσφυγής στην εξαιρετική αυτή διαδικασία, περιλαμβάνουσα την εν λόγω στάθμιση, άλλως η διαδικασία δεν είναι νόμιμη.

Επιπλέον επισημαίνεται ότι η κρίση περί του εάν ένας οικονομικός φορέας είναι και ο μόνος τεχνικά ικανός να συνάψει σύμβαση με την αναθέτουσα αρχή δυνάμει του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β υποπεριπτ. ββ' ν. 4412/2016, πραγματοποιείται κατά παγία νομολογία σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι σε επίπεδο κράτους – μέλους της Ένωσης. Συνεπώς θα πρέπει να τεκμηριώνεται με ακρίβεια από την αναθέτουσα αρχή η επικαλούμενη τεχνική μοναδικότητα του προτεινόμενου αναδόχου, στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση, ως προς την παροχή των υπόψη υπηρεσιών, έναντι οποιουδήποτε άλλου προσώπου που δραστηριοποιείται στον

οικείο κλάδο δραστηριότητας σε συνθήκες ανταγωνισμού, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. την απόφαση του ΔΕΕ της 2.6.2005, Επιτροπή κατά Ελλάδας, C-394/02, σκ. 36 καθώς και Κατευθυντήρια Οδηγία 1/2013 ΕΑΑΔΗΣΥ).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, παρακαλούμε να μας ενημερώσετε εάν έχετε προβεί σε κάποια έρευνα (επιτόπια, διαδικτυακή ή άλλη) και συγκριτική αξιολόγηση των υπηρεσιών που προσφέρουν άλλοι εθνικοί, ευρωπαϊκοί ή διεθνείς οργανισμοί που δραστηριοποιούνται σε συναφές με την προστασία του περιβάλλοντος αντικείμενο, όπως π.χ. WWF for Nature, Conservation International (CI), Birdlife International, Wildlife Conservation Society (WCS), Flora and Fauna International (FFI) κ.λ.π. Επίσης, σε περίπτωση που ο Οργανισμός που επικαλείσθε (Διεθνής Ένωση για την Προστασία της φύσης) έχει κατοχυρώσει κάποιο πνευματικό ή άλλο δικαίωμα, παρακαλούμε να προσκομίσετε σχετικά στοιχεία.

Περαιτέρω, το άρθρο 17 παρ. 3 περ. δ' του Ν. 3937/2011 ορίζει ότι «Ως βασικά εργαλεία διαχείρισης της βιοποικιλότητας ορίζονται τα εξής: [...] δ) Κόκκινοι κατάλογοι των απειλούμενων ειδών πανίδας και χλωρίδας ή άλλων ομάδων οργανισμών και τακτική επικαιροποίηση αυτών, ανά πενταετία, σύμφωνα με τα κριτήρια της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN). Η σύνταξη των καταλόγων αυτών συνιστά αρμοδιότητα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και μπορεί να ανατίθεται σε φορείς με εγνωσμένη εμπειρία και γνώση στο αντικείμενο, συγκεκριμένα σε ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά ιδρύματα, επιστημονικές εταιρείες ή μη κυβερνητικές οργανώσεις που διαθέτουν αποδεδειγμένη εμπειρία, τεχνογνωσία και επάρκεια για τη σχετική επιστημονική τεκμηρίωση». Παρακαλούμε να μας ενημερώσετε εάν έχει λάβει χώρα κάποια προηγούμενη σύνταξη ή επικαιροποίηση σχετικού – κατά τα ως άνω αναφερόμενα – καταλόγου απειλούμενων ειδών της ελληνικής χλωρίδας και πανίδας από τη θέση σε ισχύ του Ν. 3937/2011 και εφεξής (δεδομένου ότι προβλέπεται επικαιροποίηση αυτών των καταλόγων ανά πενταετία) καθώς και εάν έχει λάβει χώρα κάποια διαγωνιστική διαδικασία για την ανάθεση αυτού του έργου στο παρελθόν.

4.3. Σε κάθε περίπτωση, και δεδομένου ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παράγραφος 2 περίπτωση β' της ν. 4412/2016, "οι εξαιρέσεις που ορίζονται στις υποπεριπτώσεις ββ' και γγ' εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης", καλείσθε όπως τεκμηριώσετε ότι:

α) δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο έναντι της προτεινόμενης προς σύναψη δημόσιας σύμβασης (πρβλ. τα σχετικώς διαλαμβανόμενα στην αιτιολογική σκέψη (50) της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ: "οι αναθέτουσες αρχές που επικαλούνται αυτή την εξαίρεση θα πρέπει να αιτιολογούν γιατί δεν υπάρχουν εύλογες εναλλακτικές ή υποκατάστατα, όπως η χρήση εναλλακτικών διαύλων διανομής ακόμα και εκτός του κράτους μέλους της αναθέτουσας αρχής ή να εξετάζουν παρεμφερή από άποψη λειτουργίας έργα, αγαθά και υπηρεσίες"),

β) η προτεινόμενη απουσία ανταγωνισμού της προς σύναψη δημόσιας σύμβασης δεν είναι

αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης ο οποίος δημιουργήθηκε από την αναθέτουσα αρχή (πρβλ. τα σχετικά διαλαμβανόμενα στην ίδια ως άνω αιτιολογική σκέψη της ανωτέρω Οδηγίας: “η αποκλειστικότητα μπορεί να οφείλεται και σε άλλους λόγους, όμως μόνο καταστάσεις αντικειμενικής αποκλειστικότητας μπορούν να δικαιολογήσουν τη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση, εφόσον η κατάσταση της αποκλειστικότητας δεν δημιουργήθηκε από την ίδια την αναθέτουσα αρχή με στόχο τη μελλοντική διαδικασία προμήθειας”)).

5.- Με το με αρ. πρωτ. 2941/30-03-2022 (α.π. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1772/30.03.2022) έγγραφο με τίτλο «παροχή διευκρινήσεων και συμπλήρωση φακέλου» συμπληρώθηκαν από τον αιτούντα φορέα τα παρακάτω ως προς τα ζητήματα που αφορούν στη σύνταξη Κόκκινων Καταλόγων στην Ελλάδα:

«Με τον Νόμο 3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» (άρθρο 17) ορίζεται ότι οι Κόκκινοι Κατάλογοι των απειλούμενων ειδών πανίδας, χλωρίδας και άλλων ομάδων οργανισμών αποτελούν βασικό εργαλείο διαχείρισης της βιοποικιλότητας και θα πρέπει να επικαιροποιούνται ανα πενταετία, σύμφωνα με τα κριτήρια της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN).

Μετά την έκδοση του Ν.3937/2011 δεν έχουν συνταχθεί Κόκκινοι Κατάλογοι, από κανέναν φορέα και με κανέναν τρόπο. Ιστορικά, υπήρξαν προσπάθειες για την έκδοση έντυπων κόκκινων βιβλίων, αρχικά το 1992-1995 και στη συνέχεια το 2009. Ειδικότερα, με ιδιωτική πρωτοβουλία και χρηματοδότηση του WWF δημοσιεύτηκαν κόκκινα βιβλία το 1992 και 1995 για επιλεγμένα είδη φυτών και ζώων. Το 2009 στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιβάλλον (ΕΠΠΕΡ 2000-2006), Μέτρο 5.2 Περιβαλλοντική Ευαισθητοποίηση, υλοποιήθηκαν οι Πράξεις: α) «Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας», με τελικό δικαιούχο την Ελληνική Βοτανική Εταιρεία και συνολικό προϋπολογισμό 110.000,00 ευρώ, και β) «Επικαιροποίηση και έκδοση του Κόκκινου Βιβλίου των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας», με τελικό δικαιούχο την Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία και συνολικό προϋπολογισμό 110.000,00 ευρώ. Τα είδη χλωρίδας και πανίδας που αξιολογήθηκαν και περιεγράφηκαν στα Κόκκινα Βιβλία του 2009 ήταν 1.013 είδη ζώων και 300 είδη φυτών, αντίστοιχα.

Οι ανωτέρω Πράξεις υλοποιήθηκαν χωρίς τη συμμετοχή της IUCN και οι αξιολογήσεις των ανωτέρω βιβλίων δεν συμπεριλήφθηκαν στη βάση δεδομένων της IUCN Red List of Threatened Species™. Τα παραδοτέα αυτών ήταν έντυπα Κόκκινα Βιβλία για είδη φυτών και ζώων (βλ. εδώ για φυτά <http://votaniki.gr/wp-content/uploads/2019/01/RDB2009-vA.pdf?fbclid=IwAR27sTjZp7c3iZhHZy9ZofLzJljaen5eDV6SjTW9W3SeUQL6w9Xy73M1agU> και εδώ για ζώα <https://www.contentarchive.wwf.gr/images/pdfs/red-book-intro.pdf>).

Επισημαίνεται ότι Κόκκινος Κατάλογος Μυκήτων δεν έχει συνταχθεί ποτέ και με κανέναν τρόπο μέχρι σήμερα.

Η παρούσα Πράξη διαφοροποιείται ριζικά από τα Κόκκινα Βιβλία του 2009, αφενός ως προς

τον αριθμό των ειδών που θα αξιολογηθούν και αφετέρου, ως προς τον τρόπο υλοποίησης αλλά και τα παραδοτέα του έργου. Ειδικότερα:

A) Ως προς τον συνολικό αριθμό ειδών, σε αντίθεση με τα 1.313 είδη που αξιολογήθηκαν παλαιότερα, με την παρούσα Πράξη θα αξιολογηθούν συνολικά περί τα 17.000 είδη από φυτά, ζώα (χερσαία και υδρόβια) και μύκητες. Ανάμεσα τους θα αξιολογηθούν για πρώτη φορά χιλιάδες ενδημικά είδη χλωρίδας και πανίδας ενώ θα συνταχθεί ο πρώτος κατάλογος για απειλούμενους μύκητες. Όπως αναφέρει και το Κόκκινο Βιβλίο Ζώων του 2009 (σελ. 26, 3.1) «Ιδανικά, για την πλήρη ανάπτυξη του Κόκκινου Καταλόγου των Ζώων της Ελλάδας θα έπρεπε να εξεταστεί το σύνολο της ελληνικής πανίδας».

B) Ως προς τον τρόπο υλοποίησης, η καινοτομία της Πράξης έγκειται αφενός στη σύνταξη του από αρμόδια δημόσια αρχή και αφετέρου στην ενεργό συμμετοχή της ίδιας της IUCN. Επισημαίνεται ότι σήμερα για την αξιολόγηση των ειδών των Κόκκινων Καταλόγων, χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά εργαλεία υπολογισμού της κατάστασης κινδύνου των ειδών (Red List Criteria Calculator), τα οποία είναι διαθέσιμα μέσω της ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας της IUCN (SIS – Species Information System), αφού προηγηθεί η χορήγηση πρόσβασης και διαπίστευσης των αξιολογητών. Η τελική εκτίμηση της κατάστασης κινδύνου ενός είδους προκύπτει από το σύστημα της IUCN, αφού καταχωρηθούν όλα τα απαραίτητα δεδομένα για το είδος. Στη συνέχεια, μπορεί να απαιτηθούν διορθώσεις ενώ οι τελικές αξιολογήσεις και εκτιμήσεις υπόκεινται στον ποιοτικό έλεγχο της IUCN. Έτσι, με την συμμετοχή της IUCN διασφαλίζεται ότι: α) η εκτίμηση της κατάστασης κινδύνου των ειδών θα είναι ορθή και σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα κριτήρια και προδιαγραφές για τους Κόκκινους Καταλόγους, β) τα Ελληνικά δεδομένα θα τροφοδοτήσουν την παγκόσμια βάση δεδομένων της IUCN και θα την εμπλουτίσουν με χιλιάδες νέα ελληνικά ενδημικά είδη, και γ) θα εκπαιδευτούν Έλληνες αξιολογητές από την ίδια την IUCN στην εφαρμογή των κριτηρίων και στην μεθοδολογία αξιολόγησης των ειδών.

Γ) Ως προς τα παραδοτέα, μέσω της Πράξης αυτής θα υλοποιηθούν: α) Ελληνική βάση δεδομένων με τα στοιχεία αξιολόγησης των ειδών των νέων Κόκκινων Καταλόγων, β) ιστοσελίδα, στα Ελληνικά και Αγγλικά, με τους Εθνικούς Κόκκινους Καταλόγους των ειδών, γ) εκδηλώσεις προβολής και δράσεις δημοσιότητας του έργου και της Πράξης, και δ) επιμορφωτικά σεμινάρια και workshops. Καθίσταται σαφές ότι τα τελικά παραδοτέα της παρούσας Πράξης διαφοροποιούνται ριζικά από αυτά της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (έντυπα βιβλία).

Τέλος, επισημαίνεται πως σύμφωνα με τον Ν.3937/2011, άρθρο 17, παρ.3.δ «Η σύνταξη των καταλόγων αυτών συνιστά αρμοδιότητα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής». Η αρμοδιότητα αυτή έχει μεταβιβαστεί στον ΟΦΥΠΕΚΑ με το 10^ο συνημμένο Σύμφωνο Συνεργασίας μεταξύ ΥΠΕΝ και ΟΦΥΠΕΚΑ. Εν κατακλείδι, Θα είναι πρώτη φορά που θα συνταχθούν Κόκκινοι Κατάλογοι μετά την έκδοση του Ν.3937/2011 και σύμφωνα με τα όσα ορίζει αυτός».

III. Νομικό πλαίσιο

6.- Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 21 παρ. 2 περ. α' και β' του ν. 4441/2016, «οι αποφάσεις των αναθετουσών αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/EK και 2014/25/EK, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας, η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) εργασίμων ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής.»

7.- Στις διατάξεις του άρθρου 2 («Ορισμοί -Εξουσιοδοτική διάταξη (άρθρα 2 και 33 παρ. 1 εδάφιο έκτο της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)») παράγραφος 1 του ν. 4412/2016 "Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)" (ΦΕΚ Α' 147/8.8.2016), ως ισχύει, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί: 1) α) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου και οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 και [...] 2) ως «κεντρικές κυβερνητικές αρχές (ΚΚΑ)» νοούνται οι αναθέτουσες αρχές που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Α' και, εφόσον έχουν επέλθει διορθώσεις ή τροποποιήσεις, οι φορείς που τις έχουν διαδεχθεί, 3) ως «μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές» νοούνται όλες οι αναθέτουσες αρχές που δεν είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές, 4) ως «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» νοούνται οι οργανισμοί που έχουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: α) έχουν συσταθεί για τον συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, β) έχουν νομική προσωπικότητα και γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή η διαχείριση των οποίων υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς ή έχουν διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών διορίζεται από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, [...]

7Α.- Η διάταξη του άρθρου 5 ("Κατώτατα όρια (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και

Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2170) του ιδίου ως άνω νόμου, ως τροποποιήθηκε και ισχύει για τη διετία 01.01.2022 –31.12.2023 με βάση τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού(ΕΕ) 2021/1952 της Επιτροπής της 10ης Νοεμβρίου 2021 (Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ L398/23 της 11.11.2021), ορίζει ότι: «Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, ορίζονται τα ακόλουθα: (...) β) 140.000€ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. [...], γ) 215.000€ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. [...]».

8.- Στις διατάξεις του άρθρου 6 (“Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)”) του ν. 4412/2016 προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαίρεσης ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης.[...] 4. Η εκτιμώμενη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή, στις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπεται προκήρυξη διαγωνισμού, τη στιγμή που η αναθέτουσα αρχή εκκινεί τη διαδικασία σύναψης σύμβασης, για παράδειγμα ερχόμενη σε επαφή με οικονομικούς φορείς για τους σκοπούς της σύναψης της σύμβασης, όπου ενδείκνυται κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 61. [...]»

9.- Στις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' του ν. 4412/2016, οι οποίες ενσωμάτωσαν στο εθνικό δίκαιο τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι: «2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] β) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους: αα) [...] ββ) απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους, [...]. Οι εξαιρέσεις που ορίζονται στις υποπεριπτώσεις ββ' και γγ' εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης».

Συναφώς, στην αιτιολογική σκέψη 50 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ προβλέπονται τα εξής: «λόγω των επιζήμιων επιπτώσεων στον ανταγωνισμό, οι διαδικασίες με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο σε άκρως εξαιρετικές περιπτώσεις. Η εξαίρεση αυτή θα πρέπει να περιορίζεται σε περιπτώσεις που είτε η δημοσίευση είναι αδύνατη, για λόγους κατεπείγουσας ανάγκης οφειλομένης σε γεγονότα τα οποία η αναθέτουσα αρχή δεν θα μπορούσε να προβλέψει και για τα οποία δεν ευθύνεται, είτε είναι σαφές εξ αρχής ότι η δημοσίευση δεν θα οδηγήσει σε μεγαλύτερο ανταγωνισμό ή σε καλύτερα αποτελέσματα όσον αφορά την προμήθεια, μεταξύ άλλων και γιατί αντικειμενικά υπάρχει μόνο ένας οικονομικός φορέας που

μπορεί να εκτελέσει τη σύμβαση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα έργα τέχνης, όπου η ταυτότητα του καλλιτέχνη συνδέεται άρρηκτα με τον μοναδικό χαρακτήρα και την αξία του έργου τέχνης. Η αποκλειστικότητα μπορεί να οφείλεται και σε άλλους λόγους, όμως μόνο καταστάσεις αντικειμενικής αποκλειστικότητας μπορούν να δικαιολογήσουν τη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση, εφόσον η κατάσταση της αποκλειστικότητας δεν δημιουργήθηκε από την ίδια την αναθέτουσα αρχή με στόχο τη μελλοντική διαδικασία προμήθειας. Οι αναθέτουσες αρχές που επικαλούνται αυτή την εξαίρεση θα πρέπει να αιτιολογούν γιατί δεν υπάρχουν εύλογες εναλλακτικές ή υποκατάστατα, όπως η χρήση εναλλακτικών διαύλων διανομής ακόμα και εκτός του κράτους μέλους της αναθέτουσας αρχής ή να εξετάζουν παρεμφερή από άποψη λειτουργίας έργα, αγαθά και υπηρεσίες. Στις περιπτώσεις που η κατάσταση της αποκλειστικότητας οφείλεται σε τεχνικούς λόγους, αυτοί θα πρέπει να προσδιορίζονται με ακρίβεια και να αιτιολογούνται κατά περίπτωση. Θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την τεχνική αδυναμία άλλων οικονομικών φορέων να επιτύχουν τις απαιτούμενες επιδόσεις ή την αναγκαιότητα χρήσης ειδικής τεχνογνωσίας, εργαλείων ή μέσων που μόνον ένας φορέας διαθέτει. Οι τεχνικοί λόγοι μπορεί να προέρχονται επίσης από ειδικές απαιτήσεις διαλειτουργικότητας που πρέπει να πληρούνται για να εξασφαλιστεί η λειτουργία των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών. [...]».

10.- Τα οριζόμενα στον ν. 4782/2021 (Α' 36/2021) «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία.» και ιδίως το άρθρο 142 « Έναρξη ισχύος Μέρους Α' », όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, σύμφωνα με το οποίο :

«Άρθρο 142 - Έναρξη ισχύος Μέρους Α'»

1. Η ισχύς των διατάξεων:

α) του άρθρου 4, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4412/2016,

β) των άρθρων 10, 20 παρ. 4, 34 κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 2 του άρθρου 92 του ν. 4412/2016, 57, 58, 59, 60, 63, 64, 66 έως 79, 82 έως 86, 89 έως 93, 95 έως 98, 100, 131 και 138,

γ) [Καταργείται].

δ) του άρθρου 109, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 7 του άρθρου 258 του ν. 4412/2016, αρχίζει από την 1η.9.2021

ε) των άρθρων 55, 108 κατά το μέρος που τροποποιεί την περ. α' της παρ. 11 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016, και 134 αρχίζει από την 1η.3.2022.

2. Η ισχύς των άρθρων 3, 6 κατά το μέρος που τροποποιεί τις παρ. 1 και 5 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016 (Α' 147), 7, 8, 9, 11, 12, 13, 42, 49, 62, 65, 80, 81, 87, 88, 94, 99, 101, 108, εκτός της

περ. α` της παρ. 11, 121 και 127 αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το άρθρο 42, με το οποίο τροποποιήθηκε το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, καταλαμβάνει και εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς, κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος, διαγωνιστικές διαδικασίες, εκτός εάν έχει χωρήσει οριστικός αποκλεισμός του οικονομικού φορέα ή έχει εκδοθεί απόφαση αρμοδίου δικαστηρίου, η οποία έχει κρίνει διαφορετικά.

3. Η ισχύς των υπολοίπων άρθρων του παρόντος αρχίζει από την 1η.6.2021, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του. Τα άρθρα 43 και 121 του ν. 4782/2021, με τα οποία τροποποιήθηκαν τα άρθρα 103 και 310, αντίστοιχα, του ν. 4412/2016, εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς, κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος τους (1η.6.2021), διαγωνιστικές διαδικασίες, εκτός εάν έχει χωρήσει οριστικός αποκλεισμός του οικονομικού φορέα ή έχει εκδοθεί απόφαση αρμοδίου δικαστηρίου, η οποία έχει κρίνει διαφορετικά».

11. Σύμφωνα με το αρ. 28 παρ. 2,3 του Ν. 4314/2014 με τίτλο «Επιτάχυνση της εκτέλεσης υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων» :

[...] «2. Στις περιπτώσεις συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων προμηθειών αγαθών, παροχής υπηρεσιών και εκτέλεσης έργων, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 παρ. 2 περίπτωση γ' υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011 (Α'204), ως ισχύει, ο έλεγχος της αρμόδιας Αρχής Διαχείρισης έπεται του ελέγχου της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.) και η Αρχή Διαχείρισης γνωμοδοτεί με βάση τη γνώμη της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. κατά τη διατύπωση της δικής της γνώμης.

3. Για αναθέσεις συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων προμηθειών αγαθών, παροχής υπηρεσιών και εκτέλεσης έργων, που υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπως προβλέπεται κάθε φορά, δεν εφαρμόζεται το άρθρο 2 παρ. 2 περίπτωση γ' υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011 (Α'204), ως ισχύει, και δεν διενεργείται ο αντίστοιχος έλεγχος της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.».

Συναφώς δε, όσον αφορά στο χρηματικό κατώφλι της εκτιμώμενης αξίας των συγχρηματοδοτούμενων δημοσίων συμβάσεων από το οποίο και πάνω διενεργείται ο προσυμβατικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σημειώνονται τα εξής:

α) οι διατάξεις του άρθρου 9 παρ. 9 του ν. 4820/2021 «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις» (ΦΕΚ Α' 130/23.07.2021), όπου προβλέπεται ότι: «9. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με την περ. β` της παρ. 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος, διενεργεί έλεγχο συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με αυτό, όπως ειδικότερα προβλέπεται στα άρθρα 324 έως 327 του ν. 4700/2020(Α` 127), και δικάζει τις διαφορές και αμφισβητήσεις που προκύπτουν από τον έλεγχο αυτό κατά τα άρθρα 328 έως 337 του ίδιου νόμου.», και

β) οι διατάξεις του άρθρου 324 παρ. 3 του ν. 4700/2020 «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον προσυμβατικό έλεγχο,

τροποποιήσεις στον Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, διατάξεις για την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 127/29.06.2020), όπου προβλέπεται ότι: «3. Ειδικά για τις συμβάσεις των παρ. 1 και 2, που συγχρηματοδοτούνται από ενωσιακούς πόρους, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας πριν από τη σύναψή τους από Κλιμάκια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον η προϋπολογιζόμενη δαπάνη, μη συμπεριλαμβανομένου του φόρου προστιθέμενης αξίας, υπερβαίνει το ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000,00) ευρώ.»

12.- Τα οριζόμενα στον ν. 4912/2022 (Α' 59/2022) «Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης» και ιδίως τα άρθρα 17, παρ. 1 και 4 και 19 αυτού, όσον αφορά την αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή σύμφωνης γνώμης κατ' άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, σύμφωνα με τα οποία:

«Άρθρο 17

Μεταβατικές διατάξεις - Μεταφορά αρμοδιοτήτων από την Αρχή του ν. 4013/2011 στην Αρχή του ν. 4412/2016

1. Από την έκδοση της πράξης διορισμού Προέδρου και τουλάχιστον έξι (6) Συμβούλων της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων του άρθρου 347 του ν. 4412/2016 (Α' 147), όπως το άρθρο αυτό αντικαθίσταται με το άρθρο 2 του παρόντος νόμου: (α) η Αρχή του ν. 4013/2011 (Α' 204) καταργείται και το σύνολο των δικαιωμάτων, υποχρεώσεων και εννόμων σχέσεων της, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης του ειδικού τραπεζικού λογαριασμού της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4013/2011, περιέρχεται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση στην Αρχή του ν. 4412/2016, (β) δίκες της Αρχής του ν. 4013/2011 συνεχίζονται χωρίς διακοπή από την Αρχή του ν. 4412/2016, η οποία λογίζεται ως καθολικός διάδοχος της Αρχής του ν. 4013/2011, (γ) όλα τα υφιστάμενα ταμειακά υπόλοιπα της Αρχής του ν. 4013/2011 μεταφέρονται στην Αρχή του ν. 4412/2016, η οποία συνεχίζει την εκτέλεση του τρέχοντος προϋπολογισμού. [...]

4. Μέχρι την έκδοση της πράξης διορισμού Προέδρου και τουλάχιστον έξι (6) Συμβούλων της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ) του άρθρου 347 του ν. 4412/2016, η καταργούμενη Αρχή του ν. 4013/2011 εξακολουθεί να λειτουργεί με τα όργανα διοίκησης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) που υπηρετούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος. [...]

Άρθρο 19

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έκδοση Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου με την οποία διορίζονται ο Πρόεδρος και τουλάχιστον έξι (6) Σύμβουλοι της Αρχής, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 348 του ν. 4412/2016 (Α' 147), καταργούνται: (α) τα άρθρα 1 έως 10 του ν. 4013/2011 (Α' 204) για την «Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων» («Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.» ή «Αρχή») και (β) το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016.»

13. Τα οριζόμενα στον ν. 3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» και ιδίως τα άρθρα 10, 11 και 17 αυτού, σύμφωνα με τα οποία:

«Άρθρο 10 - Σημαντικά είδη χλωρίδας και πανίδας

1. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και το Υπουργείο Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας, συντάσσει εθνικό κατάλογο σημαντικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών, καθώς και τύπων φυσικών οικοτόπων, ο οποίος αποτελεί μέρος της εθνικής απογραφής της ελληνικής βιοποικιλότητας του άρθρου 17 παράγραφος 3 περίπτωση β', υποδιαιρείται σε κατηγορίες προστασίας και εγκρίνεται με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ως κατηγορίες προστασίας θεωρούνται οι κατηγορίες κινδύνου των εθνικών κόκκινων καταλόγων. Οι πιο πρόσφατοι κόκκινοι κατάλογοι θεωρούνται οι κύριοι κατάλογοι απειλούμενων ειδών.

2. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με συναρμόδια Υπουργεία και άλλους αρμόδιους φορείς, εκπονεί και εφαρμόζει σχέδια δράσης, δίνοντας προτεραιότητα:

α) Στα είδη των οποίων η προστασία και διαχείριση επιβάλλεται από τις διεθνείς συμβάσεις που έχει κυρώσει η Ελλάδα, και από τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

β) Στα είδη που περιλαμβάνονται στις κατηγορίες κινδύνου του εθνικού και των διεθνών κόκκινων καταλόγων.

γ) Στα ενδημικά είδη.

δ) Στα είδη που παρουσιάζουν ιδιαίτερα κατακερματισμένη κατανομή.

ε) Στα είδη που είναι σημαντικά για τις τοπικές κοινωνίες (τροφή, πρώτες ύλες, παραδοσιακά φάρμακα), ακόμα και αν δεν περιλαμβάνονται στους κόκκινους καταλόγους.

στ) Στις αυτόχθονες φυλές αγροτικών ζώων και τις τοπικές ποικιλίες φυτικών ειδών.

Άρθρο 11 - Προστασία της ενδημικής βιοποικιλότητας

1. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής συντάσσει εθνικό κατάλογο ενδημικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών και τύπων φυσικών οικοτόπων, ο οποίος εγκρίνεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τροποποιεί αναλόγως τους πίνακες Α' και Β' του π.δ. 67/1981 (ΦΕΚ23 Α'), του οποίου η εξουσιοδοτική διάταξη (άρθρο 19 παρ. 2 του ν. 998/1979) παραμένει σε ισχύ. Ο κατάλογος αυτός αποτελεί μέρος της εθνικής απογραφής της ελληνικής βιοποικιλότητας του άρθρου 17 παράγραφος 3 περίπτωση β' και υποδιαιρείται σε κατηγορίες προστασίας. Ως κατηγορίες προστασίας θεωρούνται οι κατηγορίες κινδύνου των κόκκινων καταλόγων. Οι πιο πρόσφατοι κόκκινοι κατάλογοι

θεωρούνται οι κύριοι κατάλογοι απειλούμενων ειδών.

2. Για τη διατήρηση των ενδημικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών, απαγορεύεται η αποκομιδή, συλλογή, κοπή, εκρίζωση, κατοχή, μεταφορά δειγμάτων κάθε είδους, εμπορία, βλάβη, καταστροφή και η απευθείας ή έμμεση θανάτωση τους, σε κάθε στάδιο του βιολογικού τους κύκλου. Εξαιρούνται είδη της χλωρίδας, τοπικές ποικιλίες φυτικών ειδών και αυτόχθονες φυλές αγροτικών ζώων που είναι σημαντικά για την τοπική παραγωγή και κατανάλωση, εκτός αν η κείμενη εθνική νομοθεσία και η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το σχέδιο δράσης για τα είδη αυτά προβλέπουν διαφορετικά. Ως συμπληρωματική δράση της επιτόπιας (in situ) διατήρησης, επιδιώκεται επιπρόσθετα η εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση των σημαντικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών σε βοτανικούς κήπους ή / και τράπεζες γενετικού υλικού.

3. Αιτήσεις για έκδοση αδειών για την εκπόνηση ερευνών ή μελετών που αφορούν ενδημικά είδη χλωρίδας, πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών εγκρίνονται από την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Στις αιτήσεις περιγράφονται αναλυτικά η μεθοδολογία που θα εφαρμοστεί και τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Με τη λήξη της έρευνας ή μελέτης τα αποτελέσματα για την ενδημική βιοποικιλότητα κοινοποιούνται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Η σχετική άδεια εκδίδεται εφόσον το ενδημικό είδος ή άλλα προστατευόμενα είδη και προστατευόμενοι οικότοποι της περιοχής δεν υφίστανται βλάβη. Προϋπόθεση έκδοσης της άδειας αποτελεί, επίσης, η παραίτηση από δικαιώματα δικαιοχρησίας που προκύπτουν προς όφελος του Δημοσίου.

4. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με φορείς με εγνωσμένη εμπειρία και γνώση στο αντικείμενο, συγκεκριμένα με ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά ιδρύματα, επιστημονικές εταιρείες ή μη κυβερνητικές οργανώσεις που διαθέτουν αποδεδειγμένη εμπειρία, τεχνογνωσία και επιστημονική επάρκεια, καταρτίζει οδηγούς αναγνώρισης των κυριότερων ενδημικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών ανά κατηγορία κινδύνου. Τους οδηγούς αυτούς αποστέλλει στις αρμόδιες αρχές και τα τελωνεία όλης της χώρας, ώστε να διευκολύνει το έργο του εντοπισμού των συναφών εγκληματικών πράξεων.

Άρθρο 17 - Επιστημονική έρευνα

1. Η πολιτεία λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την προώθηση της επιστημονικής έρευνας που απαιτείται για την επίτευξη του σκοπού προστασίας της βιοποικιλότητας.

2. Η έρευνα για την κατάσταση και τη χρήση των συστατικών της βιοποικιλότητας, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και οι γενετικοί πόροι, αδειοδοτείται, ελέγχεται και ενθαρρύνεται από το κράτος.

3. Ως βασικά εργαλεία διαχείρισης της βιοποικιλότητας ορίζονται τα εξής:

α) Η εθνική στρατηγική για τη βιοποικιλότητα. Αυτή καθορίζει τις στρατηγικές στοχεύσεις, τις γενικές κατευθύνσεις και τους ειδικότερους στόχους για τη διαχείριση και προστασία της βιολογικής ποικιλότητας σε εθνικό επίπεδο. Η εθνική στρατηγική για τη βιοποικιλότητα εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μετά από γνώμη της Επιτροπής «Φύση 2000» της κ.υ.α. 33318/3028/11.12.1998 (Β' 1289), ανά δεκαπέντε έτη. Στην εθνική αυτή στρατηγική περιλαμβάνεται και αναλυτικό σχέδιο δράσης, το οποίο επικαιροποιείται ανά πενταετία.

β) Εθνική απογραφή βιοποικιλότητας ανά δεκαετία. Το έργο της απογραφής αναλαμβάνει η Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία μπορεί να συνάπτει συμβάσεις με φορείς με εγνωσμένη εμπειρία και γνώση στο αντικείμενο, ιδίως με ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά ιδρύματα, επιστημονικές εταιρείες ή φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών που διαθέτουν αποδεδειγμένη εμπειρία, τεχνογνωσία και επάρκεια για την επιστημονική τεκμηρίωση θεματικών ενοτήτων της απογραφής.

Η εθνική απογραφή βιοποικιλότητας περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων που προστατεύονται βάσει των οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ, κατάλογο και εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας του άρθρου 7, κατάλογο και εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των ενδημικών ειδών, καθώς και παράρτημα με τα εισβάλλοντα ξενικά είδη και την εξάπλωσή τους.

γ) Σχέδια επιστημονικής παρακολούθησης σημαντικών οικοτόπων και ειδών με δεκαετή ορίζοντα. Τα στάδια εκπόνησης των σχεδίων παρακολούθησης και το βασικό περιεχόμενό τους ορίζονται με σχετική απόφαση της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες των συναρμόδιων Υπουργείων και τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος, εφόσον πρόκειται για δασικά οικοσυστήματα. Τα σχέδια επιστημονικής παρακολούθησης αποσκοπούν στην παρακολούθηση του φυσικού περιβάλλοντος και της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης. Διαμορφώνονται από ειδικούς επιστήμονες των ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων της χώρας ή και μέλη κυβερνητικών οργανώσεων που διαθέτουν αποδεδειγμένη εμπειρία, τεχνογνωσία και επιστημονική επάρκεια και αναλαμβάνουν την εφαρμογή τους, σε συνεργασία με τους αρμόδιους τοπικούς φορείς. Τα σχέδια εγκρίνονται από τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Για τα αποτελέσματα της επιστημονικής παρακολούθησης οικοτόπων και ειδών συντάσσεται ετήσια έκθεση, που υποβάλλεται στη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Σε περιοχές δικαιοδοσίας φορέων διαχείρισης, η εφαρμογή των σχεδίων αυτών ανήκει στην αρμοδιότητά τους.

δ) Κόκκινοι κατάλογοι των απειλούμενων ειδών πανίδας και χλωρίδας ή άλλων ομάδων οργανισμών και τακτική επικαιροποίηση αυτών, ανά πενταετία, σύμφωνα με τα κριτήρια της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN). Η σύνταξη των καταλόγων αυτών συνιστά αρμοδιότητα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και μπορεί να ανατίθεται σε φορείς με εγνωσμένη εμπειρία και γνώση στο αντικείμενο, συγκεκριμένα σε ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά ιδρύματα, επιστημονικές εταιρείες ή μη κυβερνητικές οργανώσεις που διαθέτουν αποδεδειγμένη εμπειρία, τεχνογνωσία και επάρκεια για τη σχετική επιστημονική τεκμηρίωση.

Όπως τροποποιήθηκε με την Παρ.1 Άρθρο 4 ΝΟΜΟΣ 4691/2020 με ισχύ την 09/06/2020

4. Οι άδειες για την εκπόνηση προγραμμάτων και σχεδίων επιστημονικής έρευνας για είδη και οικοτόπους εκδίδονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 998/1979 (ΦΕΚ 23 Α'), του π.δ. 67/1981 περί προστασίας της Ελληνικής Άγριας Πανίδας και του ν. 2637/1998 (ΦΕΚ 200 Β'). Οι άδειες για την εκπόνηση ερευνών για προστατευόμενα αγροτικά είδη, φυλές και ποικιλίες εκδίδονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Οι άδειες για την εκπόνηση ερευνών για αγροτικά είδη που περιλαμβάνονται στη Διεθνή Συνθήκη σχετικά με τους Φυτογενετικούς Πόρους, τη διατροφή και τη γεωργία όπως κυρώθηκε με το ν. 3165/2003, για τις φυλές και ποικιλίες εγκρίνονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Για τα άγρια είδη και συγγενή των καλλιεργούμενων ειδών, οι άδειες εκδίδονται από την Διεύθυνση Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος μετά από τη σύμφωνη γνώμη της Εθνικής Τράπεζας Φυτογενετικού Υλικού (Ε.Τ.Φ.Υ.) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ειδικά για τα ενδημικά είδη ισχύει η διαδικασία που περιγράφεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 11. Για τη διενέργεια ερευνητικών έργων και σχεδίων μέσα στα όρια αρμοδιότητας φορέων διαχείρισης, απαιτείται έγγραφη άδεια από τον οικείο φορέα, με την οποία βεβαιώνεται ότι δεν αναμένεται να προκληθεί διατάραξη της ισορροπίας του οικοσυστήματος.

5. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής σε χρονικό διάστημα έξι ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου οφείλει:

α) Να απογράψει, κατά τον επιστημονικά πληρέστερο δυνατό τρόπο, τη βιοποικιλότητα της Ελλάδας και να εκτιμήσει τις τάσεις και τις απειλές (καθώς και τα εισβάλλοντα ξενικά είδη).

β) Να απογράψει τις ιδιωτικές και δημόσιες επιστημονικές ή μη συλλογές (γονιδιακό υλικό, σπέρματα και γαμετικό υλικό, είδη φυτών, ζώων και άλλων ομάδων οργανισμών), καθώς και τους βοτανικούς και ζωολογικούς κήπους, τα φυτώρια κ.λπ..

γ) Να καταχωρίσει όλα τα παραπάνω σε μια βάση

δεδομένων για τη βιοποικιλότητα της Ελλάδας, η οποία θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου.

6. Το Υπουργείο Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας, μετά τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος με αντικείμενο την προστασία και αειφόρο διαχείριση των αλιευτικών πόρων, οφείλει:

α) Να απογράψει την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων της Ελλάδας.

β) Να απογράψει τους δημόσιους, επιστημονικούς ή μη συλλόγους, όπως θα ορίζονται στο εν λόγω διάταγμα.

γ) Να καταχωρίσει όλα τα παραπάνω σε μία βάση δεδομένων για τους αλιευτικούς πόρους της Ελλάδας, η οποία θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου».

IV. Νομική Εκτίμηση

13.- Κατά πρώτον, αναφορικά με την υπαγωγή του αιτούντος νομικού προσώπου στην έννοια του οργανισμού δημοσίου δικαίου, αναφέρονται στο με αρ. πρωτ. 2941/30-03-2022 (αρ. πρωτ. εισ. ΕΑΑΔΗΣΥ 1772/30-03-2022) προσκομιζόμενο έγγραφο τα εξής:

«Ο Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) συγκροτήθηκε με τον **Νόμο 4685/2020**, άρθρα 27-43, «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις» (βλ. 1^ο συνημμένο), ως καθολικός διάδοχος του Εθνικού Κέντρου Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ) και των 36 Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών της Ελλάδας του Ν. 4519/2018.

Ειδικότερα, στο **άρθρο 27 'Ίδρυση, σκοπός εποπτεία'**, παρ. 1, του Ν. 4685/2020 ορίζεται ότι: «Το Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με την επωνυμία «Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης» (ΕΚΠΑΑ), που ιδρύθηκε με τον ν. 2742/1999 (Α' 207), μετονομάζεται σε «Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής» (εφεξής: «ΟΦΥΠΕΚΑ»), ο οποίος είναι **Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου** με έδρα την Αθήνα». Στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι **«Ο ΟΦΥΠΕΚΑ εποπτεύεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας**, έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και **λειτουργεί προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος** κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, του Οργανισμού του, του Κανονισμού Οικονομικής Διαχείρισης και Προμηθειών του καθώς και των δημοσιονομικών κανόνων που διέπουν τους φορείς Γενικής Κυβέρνησης». Στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι **«Ο ΟΦΥΠΕΚΑ έχει ως σκοπό την εφαρμογή της πολιτικής που χαράσσει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας για τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, την προώθηση και υλοποίηση δράσεων αειφόρου ανάπτυξης και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής**».

Ο ΟΦΥΠΕΚΑ διοικείται από εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο τα μέλη του οποίου ορίζονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος. Ειδικότερα, στην παρ. 1 του άρθ. 28, όπως αυτό

τροποποιήθηκε με το άρθρ. 113 του Ν.4819/2021 ορίζεται ότι: «**Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) ορίζεται και παύεται αζημίως με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας** και αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και έως επτά (7) μέλη. Ο Πρόεδρος, ο Διευθύνων Σύμβουλος και τα μέλη του Δ.Σ. είναι πρόσωπα εγνωσμένου κύρους με επιστημονική κατάρτιση και επαγγελματική εμπειρία σε τομείς που έχουν σχέση με τους σκοπούς του ΟΦΥΠΕΚΑ. Ένα (1) μέλος είναι ο/η εκάστοτε Προϊστάμενος/η της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του ΥΠΕΝ, ο/η εκάστοτε Προϊστάμενος/η της Γενικής Διεύθυνσης Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος του ίδιου Υπουργείου και ο/η εκάστοτε Πρόεδρος της Επιτροπής Φύση 2000». Επιπρόσθετα, στην παρ. 4 του άρθρ. 28 του Ν.4685/2020 περιγράφεται ότι «Το Δ.Σ. του ΟΦΥΠΕΚΑ παρουσιάζει σε ετήσια βάση τον απολογισμό του έργου του σε κοινή συνεδρίαση των διαρκών επιτροπών παραγωγής και εμπορίου, ευρωπαϊκών υποθέσεων και των ειδικών μόνιμων επιτροπών θεσμών και διαφάνειας και προστασίας περιβάλλοντος της Βουλής, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό της Βουλής».

Η σύνθεση του υφιστάμενου Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΦΥΠΕΚΑ περιγράφεται στην Υ.Α. Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΥ/90177/6250 του ΥΠΕΝ (βλ. 2^ο συνημμένο).

Αντίστοιχα, στον **Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας του ΟΦΥΠΕΚΑ** (βλ. 4^ο συνημμένο ΦΕΚ 119/ΠΡΑΔΙΤ/13-8-2021) στο **άρθρο 1**, ορίζεται ρητώς πως «**Το Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με την επωνυμία «Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.Φ.Υ.Π.Ε.Κ.Α.)» ανήκει στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, διαθέτει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, έχει κοινωφελή και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα, λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος, εποπτεύεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας και έχει τα ακόλουθα όργανα διοίκησης: α) το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), β) τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου και γ) τον Διευθύνοντα Σύμβουλο».**

Όσον αφορά τη χρηματοδότηση του ΟΦΥΠΕΚΑ, αυτή προέρχεται κυρίως από τον τακτικό προϋπολογισμό και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (βλ. 6^ο συνημμένο για τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του 2022). Όλες οι δυνητικές πηγές χρηματοδότησης του ΟΦΥΠΕΚΑ περιγράφονται στο άρθρ. 31 του Ν.4685/2020 ΟΦΥΠΕΚΑ ως εξής «Οι πόροι του ΟΦΥΠΕΚΑ προέρχονται από: α) **Τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας**. β) **Κάθε είδους χρηματοδοτήσεις ή επιχορηγήσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό (Τακτικό Προϋπολογισμό και Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων)**. γ) **Χρηματοδοτήσεις, επιδοτήσεις, εισφορές και κάθε είδους ενισχύσεις ή επιχορηγήσεις από όργανα και οργανισμούς του Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα**, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από άλλους ευρωπαϊκούς ή διεθνείς οργανισμούς, μεταξύ άλλων για τα έργα που αναλαμβάνει να υλοποιήσει. δ) **Δωρεές, ενισχύσεις, κληρονομίες, κληροδοσίες, επιχορηγήσεις, χορηγίες και κάθε είδους εισφορές φυσικών ή νομικών προσώπων, του Δημόσιου ή του Ιδιωτικού Τομέα**, της ημεδαπής ή αλλοδαπής. ε) **Ίδια έσοδα από την παροχή των εξειδικευμένων υπηρεσιών του προς τρίτους, εκτέλεση έργων για λογαριασμό τρίτων και άσκηση ήπιας μορφής εμπορικής δραστηριότητας**. στ) **Έσοδα από την αξιοποίηση στοιχείων**

της κινητής ή ακίνητης περιουσίας του και από δάνεια κάθε μορφής, καθώς και από οποιοσδήποτε άλλες νόμιμες πηγές. ζ) Έσοδα από την εφαρμογή εισιτηρίου εισόδου σε προστατευόμενες περιοχές για οικοτουριστικούς σκοπούς και ποσοστό από έσοδα από τις άδειες θήρας, το οποίο καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας. η) Έσοδα από δραστηριότητες που είναι σύμφωνες με τους σκοπούς του ΟΦΥΠΕΚΑ, συμπεριλαμβανομένων και των εσόδων από προϊόντα που παράγει ή εκμεταλλεύεται, εισιτήρια, ξεναγήσεις ομάδων επισκεπτών και άλλες οικοτουριστικές δραστηριότητες, έντυπες ή ηλεκτρονικές εκδόσεις, πώληση υλικών, προβολή και εκμετάλλευση οπτικοακουστικού υλικού και, γενικότερα, από την εκμετάλλευση και προβολή του προστατευτέου αντικειμένου. ι) Ποσοστά, που καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας από πόρους που προέρχονται από την εκμετάλλευση από διάφορες εταιρείες των ενεργειακών πηγών της χώρας, από έσοδα από τη χορήγηση σήματος ποιότητας και συνεργασίας σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται εντός των προστατευόμενων περιοχών, από έσοδα από την εκμετάλλευση δημοσίων χώρων από επαγγελματίες και έσοδα από την επιβολή προστίμων για παραβίαση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, πέραν αυτών που καταλήγουν στο Πράσινο Ταμείο. ια) Έσοδα από κάθε άλλη νόμιμη πηγή».

Συνεπώς, με βάση τη νομοθεσία ίδρυσής του και τις σχετικές κανονιστικές διατάξεις λειτουργίας του, καθίσταται σαφές πως ο ΟΦΥΠΕΚΑ πληροί τις προϋποθέσεις υπαγωγής του στην έννοια του οργανισμού δημοσίου δικαίου των άρθρων 2 και 223 του Ν. 4412/2016, καθώς:

(α) έχει συσταθεί με σκοπό την εφαρμογή της πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και λειτουργεί προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος,

(β) έχει νομική προσωπικότητα αφού αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου εποπτευόμενο από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και συμπεριλαμβάνεται στους Φορείς Γενικής Κυβέρνησης,

(γ) έχει Διοικητικό Συμβούλιο των οποίων όλα τα μέλη διορίζονται από το κράτος και συγκεκριμένα από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας».

14.- Σύμφωνα με τα ανωτέρω, ο αιτών αποτελεί οργανισμό δημοσίου δικαίου και, συνεπώς, αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 2 παράγραφος 1 περίπτωση (4) και (1α) του ν. 4412/2016, ως ισχύει, αντίστοιχα.

Το υπό εξέταση αίτημα αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών κατά τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 1 περ. (9) του ν. 4412/2016.

Η αιτούσα αποτελεί μη κεντρική αναθέτουσα αρχή¹ σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 περ. 3 του ν. 4412/2016. Ενόψει του ότι πρόκειται για διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς

¹ Και όχι Κεντρική Κυβερνητική Αρχή, όπως εσφαλμένα αναφέρεται στο σχέδιο Πρόσκλησης σε διαδικασία Διαπραγμάτευσης, που περιλαμβάνεται στο φάκελο του αιτήματος

προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, εκτιμώμενης αξίας 255.257,26 € χωρίς ΦΠΑ, η οποία υπερβαίνει το ισχύον κατώτατο χρηματικό όριο της περίπτωσης γ' του άρθρου 5 του ν. 4412/2016 για τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών των μη κεντρικών αναθετουσών αρχών, όπως η αιτούσα, προκύπτει ότι συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή της σύμφωνης γνώμης της κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ υποπερ. δδ του ν. 4013/2011, ως ισχύει, λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι η εκτιμώμενη αξία της προς ανάθεση σύμβασης δεν ξεπερνά το ισχύον χρηματικό κατώφλι (ποσού 5.000.000€ χωρίς ΦΠΑ) διενέργειας του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο για τις συγχρηματοδοτούμενες από την ΕΕ δημόσιες συμβάσεις (βλ. προαναφερόμενες στο νομικό πλαίσιο διατάξεις του άρθρου 28 παρ. 3 ν. 4314/2014 σε συνδυασμό με τις προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 9 παρ. 9 ν. 4820/2021 και του άρθρου 324 παρ. 3 ν. 4700/2020).

15. Όσον αφορά στις προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' του ν. 4412/2016 (απουσία ανταγωνισμού κατά την ανάθεση δημόσιας σύμβασης για τεχνικούς λόγους που καθιστούν τον προτεινόμενο ανάδοχο μοναδικό), και όπως έχει δεχθεί η Αρχή σε πλείστες σχετικές της αποφάσεις (πρβλ. ενδεικτικά Δ18/2022, Δ61/2021, Δ53/2021, Δ46/2021, Δ24/2021, Δ16/2020, Δ9/2019, Δ21/2018), επισημαίνονται τα εξής:

Οι αναθέτουσες αρχές, όπως εν προκειμένω και η αιτούσα, μπορούν να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις, μεταξύ αυτών και δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών, προσφεύγοντας, κατ' εξαίρεση, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση σχετικής προκήρυξης όταν για τεχνικούς λόγους καθίσταται απολύτως αναγκαίο να ανατεθεί η εκτέλεση της σύμβασης σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα, ο οποίος όμως δεν αρκεί να είναι απλώς ικανός να προμηθεύσει με τον πλέον αποτελεσματικό και οικονομικά συμφέροντα τρόπο τις ζητούμενες προμήθειες αλλά απαιτείται να είναι και ο μοναδικός έναντι οιοδήποτε άλλου οικονομικού φορέα που προμηθεύει δυνητικά ανάλογες προμήθειες σε επίπεδο τουλάχιστον Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τις οποίες η αναθέτουσα αρχή πρέπει να αποδεικνύει ότι δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο (πρβλ. τη σχετική νομολογία του ΔΕΚ: C-199/85 Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-296/92 Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, C-57/94 Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, καθώς επίσης και τα σχετικώς διαλαμβανόμενα στην αιτιολογική σκέψη (50) της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ βάσει των οποίων: *“οι αναθέτουσες αρχές που επικαλούνται αυτή την εξαίρεση θα πρέπει να αιτιολογούν γιατί δεν υπάρχουν εύλογες εναλλακτικές ή υποκατάστατα, όπως η χρήση εναλλακτικών διαύλων διανομής ακόμα και εκτός του κράτους μέλους της αναθέτουσας αρχής ή να εξετάζουν παρεμφερή από άποψη λειτουργίας έργα, αγαθά και υπηρεσίες”*).

Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή, η οποία φέρει το βάρος απόδειξης προς τούτο, οφείλει προηγουμένως να έχει σταθμίσει όλες τις οικονομοτεχνικές παραμέτρους που καθιστούν αναγκαία την προσφυγή της σε αυτήν την όλως εξαιρετική διαδικασία, με πλήρη και ειδική αιτιολογία που πρέπει να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου όσον αφορά στους λόγους που επέβαλαν την απόφασή της αυτή, διαφορετικά η διαδικασία της εν λόγω

ανάθεσης δεν είναι νόμιμη (βλ. ενδεικτικά: πράξεις 77/2008, 263/2007, 186, 187, 188, 189, 190, 191/2006, 61/2004 VI Τμ Ελ.Συν, όπως και απόφαση Δ21/2018 της Αρχής).

Οι τεχνικοί λόγοι που δικαιολογούν την προσφυγή μίας αναθέτουσας αρχής στην ανωτέρω εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης αναφέρονται ενδεικτικά στην αιτιολογική σκέψη (50) της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ ως εξής: “[...] Στις περιπτώσεις που η κατάσταση της αποκλειστικότητας οφείλεται σε τεχνικούς λόγους, αυτοί θα πρέπει να προσδιορίζονται με ακρίβεια και να αιτιολογούνται κατά περίπτωση. Θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την τεχνική αδυναμία άλλων οικονομικών φορέων να επιτύχουν τις απαιτούμενες επιδόσεις ή την αναγκαιότητα χρήσης ειδικής τεχνογνωσίας, εργαλείων ή μέσων που μόνον ένας φορέας διαθέτει. Οι τεχνικοί λόγοι μπορεί να προέρχονται επίσης από ειδικές απαιτήσεις διαλειτουργικότητας που πρέπει να πληρούνται για να εξασφαλιστεί η λειτουργία των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών. [...]”.

Τέλος, προκειμένου να προσφύγουν νομίμως οι αναθέτουσες αρχές στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β’ υποπερ. ββ’ του ν. 4412/2016, τίθεται ως επιπρόσθετη οριζόντια προϋπόθεση το ότι η προτεινόμενη κατάσταση απουσίας ανταγωνισμού δεν πρέπει να είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της προς σύναψη σύμβασης, ο οποίος δημιουργήθηκε από την αναθέτουσα αρχή για τη μελλοντική ανάθεση δημόσιας σύμβασης κατ’ επίκληση της συγκεκριμένης κατάστασης αποκλειστικότητας του προτεινόμενου αναδόχου οικονομικού φορέα (πρβλ. “η αποκλειστικότητα μπορεί να οφείλεται και σε άλλους λόγους, όμως μόνο καταστάσεις αντικειμενικής αποκλειστικότητας μπορούν να δικαιολογήσουν τη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση, εφόσον η κατάσταση της αποκλειστικότητας δεν δημιουργήθηκε από την ίδια την αναθέτουσα αρχή με στόχο τη μελλοντική διαδικασία προμήθειας”, σύμφωνα με τα σχετικώς διαλαμβανόμενα στην αιτιολογική σκέψη (50) της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ).

16.- Εν προκειμένω, όσον αφορά στην εξέταση των προαναφερόμενων προϋποθέσεων συνδρομής των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β’ υποπερ. ββ’ ν. 4412/2016 (απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους που καθιστούν τον προτεινόμενο ανάδοχο μοναδικό), τις οποίες ρητώς επικαλείται η αιτούσα ως νομική βάση του υπό κρίση αιτήματος, από την εξέταση των στοιχείων του υποβληθέντος φακέλου προκύπτουν τα εξής:

16.1. Στο αρχικό έγγραφο της αιτούσας (βλ. παραπάνω στο Ιστορικό την παρ. 3.- σελ.5 επ.) αναφέρεται καταρχήν ότι :

«Λόγω της ιδιαιτερότητας του Υποέργου 3-«Εναρμόνιση αξιολόγησης και δημιουργία δικτύου ειδικών για την αξιολόγηση ειδών σύμφωνα με τα κριτήρια της IUCN», η μόνη μέθοδος που μπορούσε να προκριθεί ήταν η σύναψη σύμβασης με τη Διεθνή Ένωση για την Προστασία της Φύσης (IUCN), η οποία είναι ο μοναδικός οργανισμός που συντάσσει και δημοσιεύει τον διεθνή Κόκκινο Κατάλογο Απειλούμενων Ειδών, ήτοι “The IUCN Red List of Threatened Species” (<https://www.iucnredlist.org/>). [...]»

Σύμφωνα με όσα αναλυτικά αναφέρονται στην παραπάνω παρ. 3 (σελ. 5 επ.) η IUCN συνιστά τον μοναδικό οργανισμό που: **α) συντάσσει τις προδιαγραφές και τα κριτήρια κατάταξης κινδύνου των ειδών και β) εκδίδει τον διεθνή Κόκκινο Κατάλογο Απειλούμενων Ειδών, όχι μόνο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά σε παγκόσμιο επίπεδο.**

Η τεχνική μοναδικότητα προκύπτει και ως επακόλουθο των πνευματικών δικαιωμάτων που έχει κατοχυρώσει ο διεθνής οργανισμός, όπως αναλυτικά αναφέρεται στο προαναφερθέν έγγραφο του για τη συμπλήρωση του φακέλου ως εξής:

“Ο όρος «**IUCN Red List of Threatened Species™**» αποτελεί *registered trademark* (Trade mark number: UK0002174131C, βλ. 7^ο συνημμένο αρχείο), εντός του Ηνωμένου Βασιλείου όπου εδρεύει η αρμόδια μονάδα IUCN Global Species Programme Red List Unit. Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν αναρτημένες στην ιστοσελίδα της *European Union Intellectual Property Office (EUIPO)* <https://euipo.europa.eu/ohimportal/en/search-availability>, και ειδικότερα στη *βάση δεδομένων TM view* όπου περιέχονται πληροφορίες από όλα τα εθνικά γραφεία πνευματικής ιδιοκτησίας της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας (EUIPO) και έναν αριθμό διεθνών γραφείων εταίρων εκτός ΕΕ σχετικά με αιτήσεις εμπορικών σημάτων και κατατεθέντων σημάτων <https://www.tmdn.org/tmview/#/tmview/detail/GB50000002174131C> καθώς και στην κρατική ιστοσελίδα του Ηνωμένου Βασιλείου <https://trademarks.ipo.gov.uk/ipo-tmtext/page/Results>.

Αντίστοιχα, στη *βάση δεδομένων eSearch plus*, η οποία αποτελεί την πρόσβαση του EUIPO στη βάση δεδομένων του για τα εμπορικά σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα καταχωρημένα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα, περιλαμβάνεται η ίδια η IUCN με τίτλο «*IUCN, International Union for Conservation of Nature*» και αριθμό *trademark* 008749962. Περισσότερες πληροφορίες περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα <https://euipo.europa.eu/eSearch/#details/trademarks/008749962> και στο 8^ο συνημμένο αρχείο. Λόγω της φύσης της IUCN ως διεθνής οργανισμός, η κεντρική έδρα του Οργανισμού βρίσκεται στην Ελβετία με επιμέρους μονάδες και γραφεία σε πάνω από 50 χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο <https://www.iucn.org/regions/>, <https://www.iucn.org/contact>).

Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι η *IUCN Red List of Threatened Species™* διέπεται από *copyright* και πνευματικά δικαιώματα όπως περιγράφεται αναλυτικά στο “**The IUCN Red List Terms and Conditions of Use** (version 3, May 2017*)», που βρίσκεται αναρτημένο στην σελίδα [https://www.iucnredlist.org/terms/terms-of-use#2.%20Copyrights Ownership](https://www.iucnredlist.org/terms/terms-of-use#2.%20Copyrights%20Ownership) ενώ επισυνάπτεται περίληψη αυτού στο 9^ο συνημμένο. Ειδικότερα, στο **Άρθρο 2. Copyrights and Ownership** ορίζεται ότι «**The IUCN Red List contains copyrighted material and/or other proprietary information and thus, IUCN Red List Data are protected by intellectual property agreements and copyright laws and regulations worldwide. IUCN and/or their collaborators are the sole and exclusive owners of all rights, titles and interests, including trademarks, copyrights, trade names, trade secrets and other intellectual property rights, contained in the data and software of The IUCN Red List.**».

Σε ελεύθερη μετάφραση, «ο Κόκκινος Κατάλογος της IUCN περιέχει υλικό που προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα ή/και άλλες ιδιότητες πληροφορίες και, ως εκ τούτου, τα δεδομένα του Κόκκινου Καταλόγου της IUCN προστατεύονται από συμφωνίες πνευματικής ιδιοκτησίας και νόμους και κανονισμούς περί πνευματικών δικαιωμάτων παγκοσμίως. Η IUCN ή/και οι συνεργάτες της είναι οι μοναδικοί και αποκλειστικοί κάτοχοι όλων των δικαιωμάτων, τίτλων και συμφερόντων, συμπεριλαμβανομένων εμπορικών σημάτων, πνευματικών δικαιωμάτων, εμπορικών ονομάτων, εμπορικών μυστικών και άλλων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, που περιλαμβάνονται στα δεδομένα και το λογισμικό του Κόκκινου Καταλόγου της IUCN».

Από το σύνολο των εγγράφων και στοιχείων του υποβληθέντος φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

Η αναγκαιότητα υλοποίησης της υπό ανάθεση σύμβασης προκύπτει από το Νόμο 3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας κλπ.». Το αντικείμενο της σύμβασης, ήτοι η σύνταξη των κόκκινων καταλόγων με τα απειλούμενα είδη της ελληνικής επικράτειας, ειδικότερα αποτελεί αρμοδιότητα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (που έχει μεταβιβαστεί στην αιτούσα αναθέτουσα αρχή) και συνάπτεται στενά με τους γενικούς και ειδικούς στόχους της Εθνικής Στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα.

Ο υπό ανάθεση φορέας International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN) αποτελεί Διεθνή Οργανισμό², μέλη του οποίου αποτελούν κράτη, κυβερνητικοί και μη κυβερνητικοί οργανισμοί (τοπικοί, εθνικοί και διεθνείς) κλπ., τα οποία συμμετέχουν επίσης στο Διεθνές Συνέδριο για τη Διατήρηση της βιοποικιλότητας. Η IUCN λειτουργεί συμβουλευτικά προς τα κράτη και τις κοινωνίες ως παγκόσμια αρχή για την κατάσταση του φυσικού κόσμου και για τα μέτρα που απαιτούνται για τη διασφάλισή του. Η κεντρική έδρα του Οργανισμού βρίσκεται στην Ελβετία με επιμέρους μονάδες και γραφεία σε πάνω από 50 χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο. Αποκλειστική αρμοδιότητα του Οργανισμού αποτελεί η αξιολόγηση της κατάστασης κινδύνου των ειδών των φυτών, ζώων και μυκήτων παγκοσμίως και η σύνταξη του κόκκινου καταλόγου απειλούμενων ειδών.

Η μονάδα “IUCN Global Species Programme” είναι ο φορέας που είναι επιφορτισμένος και αρμόδιος για την παραγωγή, διαχείριση και συντήρηση της IUCN Red List of Threatened Species™ (<https://www.iucn.org/theme/species/about/iucn-global-species-programme>) και εδρεύει στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου έχει κατοχυρώσει και σχετικό εμπορικό σήμα. Η μονάδα αυτή της IUCN καταρτίζει τις ομώνυμες προδιαγραφές και κριτήρια (IUCN Red List Categories and Criteria) τόσο για την αξιολόγηση ειδών σε διεθνές (Global Assessment) όσο και σε περιφερειακό επίπεδο (Regional Assessments) για τη σύνταξη και δημοσίευση της IUCN Red List of Threatened Species™.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, διαφαίνεται βασίμως ότι η αιτούσα αναθέτουσα αρχή έχει

² Πρβλ το καταστατικό ίδρυσής του, IUCN Statutes, including Rules of Procedure of the World Conservation Congress, and Regulations

προσδιορίσει, σύμφωνα με την ειδική τεχνική και επιστημονική της κρίση, κατά τρόπο επαρκή, την αναγκαιότητα χρήσης της επιστημονικής μεθόδου, της ειδικής τεχνογνωσίας, των εργαλείων και των μέσων, αναφορικά με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης, τα οποία μόνο ο υπό ανάθεση οργανισμός διαθέτει παγκοσμίως.

Σημειωτέον δε, σε κάθε περίπτωση, ότι η Αρχή δεν δύναται να υπεισέλθει στην ουσία της ως άνω ειδικής τεχνικής και επιστημονικής κρίσης της αιτούσας ούτε βεβαίως έχει τέτοια αρμοδιότητα, δεδομένου ότι ο έλεγχος της σκοπιμότητας σύναψης της υπόψη σύμβασης εκφεύγει του πεδίου ελέγχου της παρούσας, ο οποίος έγκειται αποκλειστικά στη διαπίστωση της αντικειμενικής συνδρομής των επικαλούμενων νομικών βάσεων του εξεταζόμενου αιτήματος με βάση τα πραγματικά περιστατικά του υποβληθέντος φακέλου.

16.2 Περαιτέρω, **όσον αφορά στην οριζόντια προϋπόθεση της μη ύπαρξης εύλογης υποκατάστατης λύσης έναντι της προτεινόμενης**, επισημαίνεται ότι ο σχετικός προβαλλόμενος ισχυρισμός της αιτούσας περί τεχνικής μοναδικότητας υποστηρίζεται από αναλυτική σύγκριση με άλλους περιβαλλοντικούς διεθνείς οργανισμούς ως εξής:

«Διεθνείς περιβαλλοντικοί οργανισμοί που δραστηριοποιούνται στον ευρύτερο τομέα της προστασίας, διατήρησης ή επιστημονικής έρευνας ειδών χλωρίδας και πανίδας υφίστανται πολλοί. Ωστόσο, ο καθένας διαφοροποιείται ως προς το καθαυτό αντικείμενο απασχόλησής του και ως προς το ρόλο που επιτελεί. Ενδεικτικά, παρατίθεται συγκριτική στάθμιση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών οργανισμών WWF for Nature, Flora and Fauna International (FFI), Wildlife Conservation Society (WCS), και Birdlife International (B.I.) ως προς τη δυνατότητα τους για να θεωρηθούν πιθανοί ανάδοχοι της προτεινόμενης σύμβασης.

Η WWF είναι ανεξάρτητος οργανισμός διατήρησης του περιβάλλοντος, σκοπός της οποίας είναι η παύση της υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος της γης και η οικοδόμηση ενός μέλλοντος στο οποίο οι άνθρωποι θα ζουν σε αρμονία με τη φύση, η διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας του κόσμου και η διασφάλιση ότι η χρήση των ανανεώσιμων φυσικών πόρων είναι βιώσιμη η προώθηση της μείωσης της ρύπανσης και της σπατάλης κατανάλωσης (https://wwf.panda.org/discover/about_wwf/). Το έργο της επικεντρώνεται κυρίως σε δράσεις διατήρησης ειδών, ενδιαιτημάτων καθώς και στην υλοποίηση εκστρατειών ενημέρωσης σε μια μεγάλη γκάμα πεδίων (κλίμα, θάλασσες, δάση, είδη, κ.α.). Ομοίως, ο στόχος της Flora and Fauna International (FFI), όπως αντικατοπτρίζεται στη δήλωση αποστολής της, είναι να προστατεύσει το μακροπρόθεσμο μέλλον των απειλούμενων ειδών στον κόσμο και των ενδιαιτημάτων από τα οποία εξαρτώνται για την επιβίωση (<https://www.fauna-flora.org/our-work/>). Στο πλαίσιο αυτό, εκπονεί project και προγράμματα για συγκεκριμένα είδη και οικοσυστήματα (βλ. ενδεικτικές δράσεις εδώ <https://www.fauna-flora.org/projects/>).

Η Wildlife Conservation Society (WCS) αποτελεί μη-κυβερνητική οργάνωση με έδρα τη Νέα Υόρκη, που στοχεύει στη διατήρηση των μεγαλύτερων άγριων εκτάσεων του κόσμου σε 14 περιοχές προτεραιότητας, καμία από τις οποίες δεν εντοπίζονται στην Ευρώπη (<https://www.wcs.org/our-work/places>). Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο των δράσεων διατήρησής

της, διατηρεί ζωολογικούς κήπους και ενυδρεία (<https://www.wcs.org/parks>).

Η Birdlife International (B.I.) αποτελεί διεθνή ένωση εθνικών οργανισμών, η αποστολή της οποίας είναι η διατήρηση των πουλιών, των βιοτόπων τους και της παγκόσμιας βιοποικιλότητας, συνεργαζόμενοι με τους ανθρώπους προς την αειφορία στη χρήση των φυσικών πόρων. Στο πλαίσιο αυτό, υλοποιεί δράσεις τόσο προς την κατεύθυνση της έρευνας και πολιτικής όσο και ως προς τη προστασία και διατήρηση των πουλιών (βλ. ενδεικτικές δράσεις (https://www.birdlife.org/our-projects/?_sft_location=europe-and-central-asia)).

Από τη διερεύνηση που πραγματοποιήθηκε, προκύπτει ότι οι προαναφερόμενοι περιβαλλοντικοί οργανισμοί δεν συντάσσουν Κόκκινους Καταλόγους κατά IUCN αλλά χρησιμοποιούν την πληροφορία του Κόκκινου Καταλόγου ως δεδομένα αναφοράς και ως δείκτη για την κατάδειξη των απειλούμενων και ευάλωτων ειδών ζώων και φυτών που χρήζουν προστασίας και για τα οποία θα πρέπει να υλοποιηθούν δράσεις διατήρησης ή διαχείρισής τους. Αξίζει να σημειωθεί πως η Birdlife International, η οποία αυτοχαρακτηρίζεται ως καθύλην αρμόδιος περιβαλλοντικός οργανισμός για τα πουλιά παγκοσμίως, παρέχει επιστημονικά δεδομένα και συνεργάζεται με την IUCN για την αξιολόγηση της κατάστασης κινδύνου τους (<https://www.birdlife.org/projects/iucn-red-list/>). Δεν προβαίνει μονομερώς στην αξιολόγησή και κατάταξη των ειδών ορνιθοπανίδας, παρότι η ίδια διαθέτει πρωτογενή επιστημονικά δεδομένα και παγκόσμιο δίκτυο ειδικών ορνιθολόγων αλλά συμμετέχει ως ειδικός στην αξιολόγηση.

Σ' αντίθεση με τους παραπάνω, η IUCN σύμφωνα με το καταστατικό ίδρυσής της αποτελεί διεθνή ένωση κυβερνητικών και μη-κυβερνητικών μελών οργανισμών, λειτουργεί συμβουλευτικά προς τα κράτη και τις κοινωνίες ως παγκόσμια αρχή για την κατάσταση του φυσικού κόσμου και τα μέτρα που απαιτούνται για τη διασφάλισή του (https://www.iucn.org/sites/dev/files/iucn_statutes_and_regulations_january_2018_final-master_file.pdf). Η αξιολόγηση της κατάστασης κινδύνου των ειδών φυτών, ζώων και μυκήτων και η σύνταξη του Κόκκινου Καταλόγου απειλούμενων ειδών της IUCN, αποτελεί αποκλειστικό αντικείμενο και αρμοδιότητα της IUCN. Ειδικότερα, οι επίσημα δηλωμένοι στόχοι του Κόκκινου Καταλόγου είναι να παρέχει επιστημονικά τεκμηριωμένες πληροφορίες για την κατάσταση των ειδών και των υποειδών σε παγκόσμιο επίπεδο, να επιστήσει την προσοχή στο μέγεθος και τη σημασία της απειλούμενης βιοποικιλότητας, να επηρεάσει την εθνική και διεθνή πολιτική και απόφαση δημιουργία και παροχή πληροφοριών για την καθοδήγηση δράσεων για τη διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας. Από την ίδρυσή του το 1964, ο Κόκκινος Κατάλογος Απειλούμενων Ειδών της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN), έχει εξελιχθεί για να γίνει η πιο ολοκληρωμένη πηγή πληροφοριών στον κόσμο για την παγκόσμια κατάσταση διατήρησης των ειδών ζώων, μυκήτων και φυτών. Ο Κόκκινος Κατάλογος της IUCN είναι ένας κρίσιμος δείκτης για την υγεία της βιοποικιλότητας του κόσμου. Πολύ περισσότερο από μια λίστα ειδών και την κατάστασή τους, συνιστά ισχυρό εργαλείο ενημέρωσης και καταλύτη δράσης για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την αλλαγή πολιτικής, κρίσιμη σημασίας για την προστασία των φυσικών πόρων που χρειαζόμαστε για να επιβιώσουμε.

Παρέχει πληροφορίες σχετικά με το εύρος, το μέγεθος του πληθυσμού, τα ενδιαφέροντα και την οικολογία, τη χρήση ή/και το εμπόριο, τις απειλές και τις ενέργειες διατήρησης που θα βοηθήσουν στην ενημέρωση των απαραίτητων αποφάσεων διατήρησης (<https://www.iucnredlist.org/>).

Σε διεθνές επίπεδο, ο Κόκκινος Κατάλογος της IUCN χρησιμοποιείται για την ενημέρωση των αποφάσεων που λαμβάνονται από Πολυμερείς Περιβαλλοντικές Συμφωνίες. Ενδεικτικά, χρησιμοποιείται ως οδηγός για την αναθεώρηση των παραρτημάτων ορισμένων σημαντικών διεθνών συμφωνιών, όπως η Σύμβαση για το Διεθνές Εμπόριο Απειλούμενων Ειδών (CITES) και η Σύμβαση για τα Μεταναστευτικά Είδη (CMS). Τα δεδομένα από Κόκκινο Κατάλογο της IUCN χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη της κόκκινης λίστας (RLI), που είναι ένας από τους δείκτες βιοποικιλότητας που χρησιμοποιούνται από τη Σύμβαση για τη Βιοποικιλότητα (CBD) για την παρακολούθηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο Στρατηγικό Σχέδιο για τη Βιοποικιλότητα 2011-2020. Ο Κόκκινος Κατάλογος της IUCN παρέχει επίσης δεδομένα για τους δείκτες που απαιτούνται για τη μέτρηση της προόδου προς την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (SDGs). Οι αξιολογήσεις του Κόκκινου Καταλόγου της IUCN για τα είδη του γλυκού νερού συνέβαλαν επίσης στο έργο της Σύμβασης Ραμσάρ για την επιλογή τοποθεσιών που είναι σημαντικές για τη βιοποικιλότητα του γλυκού νερού. Ο Κόκκινος Κατάλογος της IUCN συμβάλλει στη λειτουργία της Διακυβερνητικής Πλατφόρμας Επιστημονικής Πολιτικής για τη Βιοποικιλότητα και τις Υπηρεσίες Οικοσυστήματος (IPBES) για την ενίσχυση της διεπαφής επιστήμης-πολιτικής για τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστήματος για τη βελτίωση της λήψης αποφάσεων <https://www.iucnredlist.org/about/uses>.

Αντίστοιχα, σε εθνικό επίπεδο, και όπως είχε αναφερθεί στο σχετ. β) έγγραφο μας, οι κόκκινοι κατάλογοι αποτελούν τη βάση για τη σύνταξη εθνικού καταλόγου σημαντικών ειδών χλωρίδας, πανίδας καθώς και τύπων οικοτόπων, ο οποίος συνιστά μέρος της εθνικής απογραφής της Ελληνικής βιοποικιλότητας, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν.3937/2011, και χρησιμοποιούνται για την εκπόνηση σχεδίων δράσης ειδών και για την σύνταξη εθνικού καταλόγου ενδημικών ειδών (άρθρο 11) ιδίου νόμου.

Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές πως η αξιολόγηση της κατηγορίας κινδύνου των ειδών σύμφωνα με τα κριτήρια και τις προδιαγραφές της IUCN και η συμπερίληψη τους στον Κόκκινο Κατάλογο της IUCN αποτελεί τη βάση στην οποία στηρίζονται οι επιτόπιες και απτές δράσεις διατήρησης και διαχείρισης ειδών και οικοσυστημάτων που υλοποιούν διεθνείς περιβαλλοντικοί οργανισμοί όπως οι προαναφερθέντες».

17.- Περαιτέρω, η αιτούσα επίσης έλαβε υπόψη και εξέτασε τα παρακάτω σενάρια εναλλακτικών λύσεων, όπως αναφέρει στο προαναφερθέν συμπληρωματικό έγγραφό της επί λέξει:

«...B.1 Η μηδενική λύση

Στην περίπτωση αυτή, εξετάστηκε η περίπτωση όπου δεν υλοποιείται η σχετική σύμβαση

καθώς και η αντίστοιχη Πράξη της σύνταξης των Κόκκινων Καταλόγων.

Η εναλλακτική αυτή θα είχε ως αποτέλεσμα την αθέτηση των υποχρεώσεων μας και ως προς τον Ν. 3937/2011 και ως προς το σχετικό σύμφωνο συνεργασίας με το ΥΠΕΝ (βλ. 10^ο συνημμένο) και τελικά την απένταξη της Πράξης από το Ε.Π. ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020.

Συνεπώς, η λύση αυτή κρίθηκε μη αποδεκτή.

B.2 Υλοποίηση της Πράξης ερμήνη της IUCN

Στην περίπτωση αυτή, εξετάστηκε το σενάριο υλοποίησης της Πράξης χωρίς την συμμετοχή της IUCN.

Στην καλύτερη περίπτωση, το σενάριο αυτό θα κατέληγε στη σύνταξη εθνικών κόκκινων καταλόγων: α) χωρίς τη συμπερίληψη των ~17.000 ελληνικών ειδών στον Κόκκινο Κατάλογο της IUCN, ήτοι στη σχετική παγκόσμια βάση δεδομένων και ιστοσελίδα της IUCN, β) χωρίς τον έλεγχο πληρότητας, την αξιολόγησή των δεδομένων και τον έλεγχο της ορθότητας της κατάταξης κινδύνου των ειδών από την IUCN, και γ) χωρίς τη δημιουργία και εκπαίδευση εθνικού δικτύου ειδικών από την IUCN οι οποίοι θα μπορούσαν να συμμετάσχουν σε μελλοντική επικαιροποίηση των επιμέρους στοιχείων του Κόκκινου Καταλόγου. Με άλλα λόγια, το αποτέλεσμα θα ήταν παρόμοιο με τα έντυπα Κόκκινα Βιβλία του 2009, που προηγήθηκαν της έκδοσης του Ν.3937/2011.

Με τη λύση αυτή καταλήγουμε στη σύνταξη ενός εθνικού Κόκκινου Καταλόγου ειδών, ο οποίος κατάλογος ακολουθεί μεν θεωρητικά τα κριτήρια της IUCN αλλά δεν αναγνωρίζεται από την ίδια την IUCN, που είναι ο αρμόδιος οργανισμός για την έκδοση του παγκόσμιου Κόκκινου Καταλόγου και των σχετικών κριτηρίων κινδύνου, και δεν συμπεριλαμβάνεται στην διεθνή IUCN Red List of Threatened Species™. Συνεπώς, η λύση αυτή δεν κρίθηκε ως εύλογη εναλλακτική.

Τέλος, επισημαίνεται ότι η λύση της προκήρυξης ανοιχτού διαγωνισμού για την εν λόγω σύμβαση δεν θα είχε εφαρμογή καθώς: α) το αντικείμενο της παρούσας σύμβασης «Εναρμόνιση αξιολόγησης και δημιουργία δικτύου ειδικών για την αξιολόγηση ειδών σύμφωνα με τα κριτήρια της IUCN» μόνο η ίδια η IUCN μπορεί να το επιτελέσει και β) οι φορείς που μνημονεύονται στο άρθρο 17 παρ. 3.δ) του Ν. 3937/2011 (ήτοι, «ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά ιδρύματα, επιστημονικές εταιρείες ή μη κυβερνητικές οργανώσεις που διαθέτουν αποδεδειγμένη εμπειρία, τεχνογνωσία και επάρκεια για τη σχετική επιστημονική τεκμηρίωση») θα έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής στον σχετικό με το αντικείμενό τους διαγωνισμό για τη σύμβαση του Υποέργου 2 «Οριζόντιος Επιστημονικός Συντονισμός» της Πράξης που θα προκηρυχθεί μέσω ανοιχτού διαγωνισμού παροχής υπηρεσιών κάτω των ορίων (βλ. 11^ο συνημμένο για περισσότερες πληροφορίες)».

Συνεπώς, με βάση την εξέταση των στοιχείων του υποβληθέντος φακέλου, διαφαίνεται βασίμως αφενός ότι το αντικείμενο της προς σύναψη δημόσιας σύμβασης παρουσιάζει μία εμφανή ιδιομορφία (αναγκαιότητα χρήσης ειδικών επιστημονικών μεθόδων, προδιαγραφών

και τεχνογνωσίας, εργαλείων και μέσων, όπως π.χ. συγκεκριμένη βάση δεδομένων), οι οποίες προβλέπονται στην πραγματικότητα από τον ίδιο το νόμο 3937/2011 για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, αφετέρου ότι υφίστανται ειδικοί λόγοι, οι οποίοι έγκεινται πρωτίστως στην ανυπαρξία, άλλως αδυναμία, άλλων οικονομικών φορέων να επιτύχουν τις τεθείσες από την αιτούσα επιδόσεις / λειτουργικές απαιτήσεις (πρβλ. τα σχετικώς διαλαμβανόμενα στην αιτιολογική σκέψη 50 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως προαναφέρθηκε ανωτέρω) και οι οποίοι καθιστούν τον προτεινόμενο ανάδοχο τεχνικά μοναδικό, συμπέρασμα στο οποίο έχει καταλήξει η αιτούσα, αφού διεξήγαγε μία επαρκώς τεκμηριωμένη επιστημονική έρευνα βάσει του αντικειμένου εργασίας και των αρμοδιοτήτων άλλων διεθνών οργανισμών.

Ως εκ τούτου, συνάγεται ότι η αιτούσα έχει προηγουμένως διενεργήσει την απαιτούμενη έρευνα αγοράς και τη δέουσα επιστημονική έρευνα, όπως και σταθμίσει επαρκώς τεκμηριωμένα τις σχετικές οικονομοτεχνικές παραμέτρους οι οποίες καθιστούν αναγκαία τη σκοπούμενη προσφυγή της στην εξεταζόμενη (όπως εξαιρετική) διαδικασία διαπραγμάτευσης, προκειμένου για την ανάθεση της κρινόμενης σύμβασης στον προτεινόμενο ανάδοχο, με ειδική αιτιολογία η οποία φαίνεται να προκύπτει επαρκώς βάσει των στοιχείων του υποβληθέντος φακέλου όσον αφορά στους λόγους που επιβάλλουν την απόφασή της αυτή, σε συνδυασμό με την τεχνική της κρίση και την ιδιαίτερη τεχνογνωσία της.

18.- Τέλος, όσον αφορά στην οριζόντια προϋπόθεση περί του ότι η προτεινόμενη κατάσταση απουσίας ανταγωνισμού κατά τη σύναψη της εξεταζόμενης δημόσιας σύμβασης δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της εν λόγω σύμβασης από την αιτούσα αναθέτουσα αρχή, από την εξέταση των στοιχείων του υποβληθέντος φακέλου δεν προκύπτουν στοιχεία τα οποία να συνηγορούν προς το αντίθετο. Και τούτο διότι η παραπομπή στα κριτήρια της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN) δεν προέκυψε από επιλογή της αναθέτουσας αρχής, αλλά από τις διατάξεις του άρθρου 17 παρ. 3 περ. δ' του ν. 3937/2011.

19. Συνεπώς, ενόψει των προεκτεθέντων, συνάγεται βασίμως ότι κατά την υπό κρίση υπόθεση πληρούνται οι προϋποθέσεις συνδρομής των επικαλούμενων διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' του ν. 4412/2016, ως ισχύει, προκειμένου να ανατεθεί η εξεταζόμενη δημόσια σύμβαση υπηρεσιών στον προτεινόμενο ανάδοχο με χρήση της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης.

V. Συμπέρασμα

20. Ενόψει των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, η Αρχή, ασκούσα την κατά το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011 αρμοδιότητά της, ομόφωνα αποφασίζει:

Την παροχή της σύμφωνης γνώμης της επί του εξεταζομένου αιτήματος του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ), προκειμένου να προσφύγει,

σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ', σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών με τίτλο «Σύνταξη Κόκκινων Καταλόγων Απειλούμενων Ειδών Φυτών, Ζώων και Μυκήτων της Ελλάδας», εκτιμώμενης αξίας 255.257,26, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., η οποία έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη (Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α.) 2014-2020», λόγω συνδρομής των προς τούτο τασσόμενων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 21 Απριλίου 2022

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Καταπόδης